

INNHold

1) Vedtak	4
2) Rådmannens innstilling	10
3) Innledning	14
4) Tidsplan og organisering av arbeidet	15
5) Viktige punkter på fellesområdene for 2014	17
5.1 Lønn / Personell.....	17
5.2 Renteutgifter	17
5.3 Skatt og rammetilskudd.....	17
5.4 Pensjon	18
5.5 Lærlinger	18
5.6 Utbytte Agder Energi	18
5.7 Endring i reglene om MVA-kompensasjon på investeringer	18
5.8 Samhandlingsreformen.....	19
6) Driftsbudsjettet - fellesområdene	20
6.1 Fordeling av initielle rammer for 2014	20
6.2 Felles inntekter og utgifter	23
6.3 Felles Avsetninger	25
7) Enhetene	27
7.1 rådmannens stab	27
7.2 Enhet for støttefunksjoner	28
7.3 Enhet for habilitering.....	29
7.4 Enhet for omsorg.....	30
7.5 Enhet for kultur	31
7.6 Enhet for plan & byggesak.....	33
7.7 VAR – Vann, Avløp og Renovasjon (selvkostområdene).....	34
7.8 Enhet for eiendom & tekniske tjenester	35
7.9 Enhet for barnehage og barneskole	37
7.10 Enhet for ungdomsskole og voksenopplæring	39
7.11 Enhet for kvalifisering.....	39
8) Investeringer i 2014	42
8.1 Kunnskap.....	42
8.2 Regional utvikling	42
8.3 Attraktivitet	42
8.4 Diverse.....	43
9) Vurderinger	44
9.1 Statsbudsjettets betydning for Risør kommune.....	44
9.2 Driftsbudsjettet	46
9.3 Investeringsbudsjettet.....	52
9.4 Videre endring av budsjettering av investeringer.....	54
10) Rådmannens konklusjon	55

1) Vedtak

Med hjemmel i kommunelovens §§ 45 og 46 vedtas følgende budsjett for 2014:

1) Avgifter og betalingssatser

a) I medhold av eiendomsskatteloven §§ 2 og 3 skrives eiendomsskatten for 2014 ut for hele kommunen.

Med hjemmel i eiendomsskatteloven § 8A-4 økes skattetaksten for 2014 for alle eiendommer, verker og bruk som omfattes av eiendomsskatten med nye 10 prosent av det opprinnelige skattegrunnlaget ved siste alminnelige taksering.

Eiendomsskattesatsen settes til 7 promille.

For boligdelen av eiendommer (herunder fritidseiendommer) som ikke benyttes til næringsvirksomhet gjelder en reduksjonsfaktor på 50 prosent av takstverdi.

Eiendomsskatten skal betales i seks terminer.

Ved taksering og utskriving av eiendomsskatt benytter kommunen tidligere vedtatte skattevedtekter.

b) Følgende kommunale avgiftssatser (VAR) endres med virkning fra 1.1.2014:

Vann (uendret) og Avløp (uendret)

Husholdninger

Abonnementsavgift, vann kr.1.386,- (uendret)

Abonnementsavgift, avløp kr.1.700,- (uendret)

Næring

Abonnementsavgift, vann kr.1.386,- (uendret)

Abonnementsavgift, avløp kr.1.700,- (uendret)

Forbruksgebyr

I tillegg kommer forbruksgebyr på:

Vann kr. 7,34 pr m3 (uendret)

Avløp kr.11,81 pr m3 (uendret)

Engangsavgifter (tilkobling)

Vann kr. 7 000,- (uendret)

Avløp kr. 7 000,- (uendret)

Leie vannmåler

Vannmålerleie kr.341,78 pr år (uendret)

Renovasjon

Renovasjon – helårsabonnement kr 2.874,- (tidligere kr 2.626,-) pr år

Hytterrenovasjon kr 1.437,- (tidligere kr 1.353,-) pr år

Feieravgift

Feieravgift kr.264,60 pr år for 1 pipe (uendret)

Tilleggs pipe kr.264,60 pr år (uendret)

Slamgebyr (uendret – gebyr settes av RTA)

Slamgebyr m/wc kr.1.140,- (tidligere 1.080,-)

Slamgebyr fritidsbolig kr.570,- (tidligere 540,-)

Slamgebyr tett tank kr.2.280,-

Slamgebyr ekstra tømning kr.570,- pr m³

Slamgebyr nødtømming (innen 24t) kr.1.950,-.

Alle priser er pr. år og eksklusiv mva.

c) Betaling for kommunale båt plasser økes med 20 %, samt engangsgebyr for venteliste kr.500,- (uendret).

d) Betalingssatser pr måned for måltider i SFO endres med virkning fra 1/1-2014 som følger:

Antall måltider pr uke	Nye satser	Gml satser
1-3 måltider pr uke	100	80
4-5 måltider pr uke	160	130

e) Betalingssatser pr måned for mat og bleier i barnehage endres med virkning fra 1/1-2014 som følger:

Oppholdstid pr uke	Ny sats mat	Gml sats mat	Ny sats bleier	Gml sats bleier
5 dager	300	250	60	50
4 dager	240	200	50	40
3 dager	180	150	40	30
2,5 dager	150	125	30	25

f) Oppholdsbetaling i kommunale barnehager følger til enhver tid regjeringens maks-satser

2013- satser	Forslag «Rødgrønt»	Forslag Blåblått
Kr. 2.330	Kr. 2.360	Kr. 2.405

g) Øvrige kommunale gebyrer som er omtalt i gjeldende gebyrregulativ, økes generelt med 3 %. De nye betalingssatsene gjøres gjeldende fra 1.1.2014 – gitt at de enkelte gebyrregulativ ikke sier noe annet.

- h) Dagtilbudet for hjemmeboende eldre styrkes med 1 million kroner for å sikre et tilbud for 25 hjemmeboende, særlig personer med demens.
- i) Enheten for helse og omsorg styrkes med 900 000 kroner. Hjemmetjeneste og kjøkkentjeneste prioriteres.
- j) Området psykiatri og rus styrkes med 700 000 kr, med spesiell vekt på tiltak mot ungdom (inkludert videregående skole) og bemanning av boliger for personer med psykiske lidelser.
- k) Barneskolene styrkes med 500 000 kr til tilpassa opplæring og tidlig innsats.
- l) Det settes av 150 000 kr til tiltak for allmennpedagogiske tiltak (Kvello-modellen) i barnehage.
- m) Det avsettes 100 000 kr til tiltak for befolkningsøkning ved rekruttering og tilrettelegging for familier fra europeiske land.
- n) Tilskuddet til frivillige lag og foreninger innen kultur økes med 150 000 kr.
- o) Frisklivsarbeid, gjennom en Frisklivssentral eller andre folkehelseiltak, økes med 100 000 kr.
- p) Det settes av 50 000 kr til markering av Grunnlovsjubileets 1814-2014 markering i Risør.
- q) Fotballfritidsordningen fortsetter. Det gis en underskuddsgaranti på inntil 50 000 kr.
- r) Det gis tilskudd til etablering av ny brygge på Limpon, 75 000 kr.
- s) Satsene på skolefritidsordningen SFO reduseres med 275 000 kr i forhold til rådmannens innstilling.
- t) Felleskirkelig råd tilføres 150 000 kr til drift med vekst på vedlikehold av kirkebygninger og kirkegårder.
- u) Hope oppvekstsenter tilføres 150 000 kr til kontinuerlig løpende opptak i barnehagen. Dette gjøres for å sikre rekruttering av barnefamilier til Hope/Sandnes/Fie.
- v) Utgifter til helårsåpent turistkontor reduseres med 100 000 kr ved framleie av turistkontor vinterstid.

w) Det innføres normal parkeringsavgift fra 1. mai og ut året. Inntekten beregnes til 300 000 kr.

2) Bystyret godkjenner de investeringer som er vist i saksforarbeidet fordelt på satsningsområder:

Investeringsområde	Investerings- utgift
Sum satsningsområde "Attraktivitet"	6 450
Sum satsningsområde "Diverse"	14 060
Sum satsningsområde "Kunnskap"	13 400
Sum satsningsområde "Regional utvikling"	38 300
Sum investeringsutgifter alle satsningsområder	72 210

Årets investeringer foreslås finansiert som følger:

Finansiering	Beløp
Bruk av fond	kr 10 500 000
Salgsinntekter/tilskudd	kr 400 000
Låneopptak	kr 61 310 000
Totale investeringsutgifter	kr 72 210 000

Lånefinansieringen tas opp ihht vedtatt finansreglement med nedbetalingstid 30 år.

3) Det fastsettes følgende netto driftsrammer for budsjettet i 2014:

Budsjett 2014	
	Vedtatt budsjett 2014
Rådmannen	31 383 000
Støttefunksjoner	10 025 000
Habilitering	28 469 000
Omsorg	93 421 000
Kultur	11 121 000
Plan og byggesak	1 595 000
VAR	0
Eiendom og tekniske tjenester	39 125 000
Barnehage og barneskole	90 169 000
Ungdomskole/VIRK	28 393 000
Kvalifisering	30 934 000
Sum driftsenhetene	364 635 000
Felles	-366 963 000
Avsetninger	2 328 000
Sum fellesområdene	-364 635 000
Kontrollsum	0

- 4) Det fremlagte forslag til budsjett for Risør kommunes budsjett for 2014 vedtas med de investeringer og de netto driftsrammer som fremkommer i saksforarbeidet og med de endringer som framgår av forannevnte punkter.
- 5) Barnevernet ønskes styrket. Bevilgninger avventes i forhold til etablering av interkommunalt barnevern. Rådmannen kommer tilbake til en egen sak.
- 6) I følge Kostra-tall har Risør i flere år ligget høyt på utgifter til skole, SFO og barnehage sammenlignet med tilsvarende kommuner. Samtidig er det enighet om at det skal satses på denne sektoren i årene framover. Det er viktig å finne årsaken(e) til det høye kostnadsnivået og identifisere eventuelle tiltak som kan redusere dette. Komite for barnehage, skole og voksenopplæring bes om å ta tak i denne problemstillingen og rapportere til bystyret i løpet av første halvår 2014.
- 7) Flyktninger som er bosatt i kommunen trenger språkopplæring gjennom språkopplæringsplasser. Risør kommune må ta et større ansvar for å tilrettelegge for slik språkopplæring og bør ha mellom 10 og 15 flyktninger i språkopplæring i løpet av 2014, spesielt innen drift- og vaktmesteroppgaver.
- 8) Det arbeides systematisk for kompetanseheving blant lærere i skolen, først og fremst gjennom programmet Kompetanse for Kvalitet (KFK), men også kompetansedeling lærere i mellom. Kostnadene dekkes innenfor enhetens rammer.
- 9) Grunnlovsjubileet 1814-2014 markeres ved hjelp av frivillig innsats og en komite ledet av ordføreren. Kostnadene dekkes innenfor eksisterende budsjetttrammer.
- 10) Ved et positivt vedtak fra Aust-Agder fylkeskommune om oppjustering av Kvernvikveien, avsetter bystyret kr 180 000 til å dekke renter og avdrag ved kommunens forskuttering. Rådmannen kommer tilbake med sak til bystyret.
- 11) Det arbeides for mer effektiv utnytting av eksisterende kommunale boliger og en gjennomgang av kommunens totale boligbehov. Utgifter dekkes innenfor enhetens rammer.
- 12) I følge Kostra-tall ligger Risør nå høyt på utgifter til administrasjon sammenlignet med tilsvarende kommuner. Det er viktig å finne årsaken(e) til det høye kostnadsnivået og identifisere eventuelle tiltak som kan redusere dette. Rådmannen bes om å ta tak i denne problemstillingen og rapportere til formannskapet i løpet av første halvår 2014.
- 13) Bystyret har en målsetting om på sikt å redusere antall administrative stillinger. En nedtrapping bør fortrinnsvis skje ved naturlig avgang. Saken tas opp som drøftingssak i formannskapet i løpet av første halvår 2014 og innarbeides i langtidsbudsjettet for 2015 – 2019.

14) Det såkalte premieavviket, som er differansen mellom den beregnede pensjonskostnaden kommunen skal betale inn til pensjonsselskapene og det beløpet kommunen faktisk har betalt, er blitt en betydelig byrde for kommunene.

Det stadig voksende premieavviket, som skal nedbetales over 10 år, er for Risør på over 40 millioner kroner. Denne gjelda gir kommunen store utfordringer i årene framover med å få balanse i økonomien.

Risør bystyre ber KS om å samordne et krav overfor regjeringen og Stortinget om at staten dekker premieavviket for kommunesektoren. Dette fordi premieavviket kom som en følge av forskriftsendring fastsatt av KRD, og nedbetalingen vil gjøre det svært vanskelig å gjennomføre Stortingets krav til velferdsstandard i kommunene, slik som Barnehagereformen, Samhandlingsreformen, økt lærertetthet i skolene, og kvalitet i pleie- og omsorg.

15) Det statlige tilskuddet som følger Asylmottaket er ikke arbeidet inn i kommunens driftsbudsjett for 2014. Bystyret ønsker en sak om hvordan disse midlene skal disponeres inn for bystyret innen februar 2014.

Disponeringen av tilskuddet skal foruten å hensynta asylsøkernes liv og helse bidra til god integrering og gode relasjoner mellom asylsøkerne og lokalsamfunnet.

16) Sønedeled Vel gis et tilskudd på kr 30 000,- til blomster og beplantning på Sønedeled. Midlene hentes fra eiendom og drift.

2) Rådmannens innstilling

Med hjemmel i kommunelovens §§ 45 og 46 vedtas følgende budsjett for 2014:

1) Avgifter og betalingssatser

- a) I medhold av eiendomsskatteloven §§ 2 og 3 skrives eiendomsskatten for 2014 ut for hele kommunen.

Med hjemmel i eiendomsskatteloven § 8A-4 økes skattetaksten for 2014 for alle eiendommer, verker og bruk som omfattes av eiendomsskatten med nye 10 prosent av det opprinnelige skattegrunnlaget ved siste alminnelige taksering.

Eiendomsskattesatsen settes til 7 promille.

For boligdelen av eiendommer (herunder fritidseiendommer) som ikke benyttes til næringsvirksomhet gjelder en reduksjonsfaktor på 50 prosent av takstverdi.

Eiendomsskatten skal betales i seks terminer.

Ved taksering og utskrivning av eiendomsskatt benytter kommunen tidligere vedtatte skattevedtekter.

- b) Følgende kommunale avgiftssatser (VAR) endres med virkning fra 1.1.2014:

Vann (uendret) og Avløp (uendret)

Husholdninger

Abonnementsavgift, vann kr.1.386,- (uendret)

Abonnementsavgift, avløp kr.1.700,- (uendret)

Næring

Abonnementsavgift, vann kr.1.386,- (uendret)

Abonnementsavgift, avløp kr.1.700,- (uendret)

Forbruksgebyr

I tillegg kommer forbruksgebyr på:

Vann kr. 7,34 pr m3 (uendret)

Avløp kr.11,81 pr m3 (uendret)

Engangsavgifter (tilkobling)

Vann kr. 7 000,- (uendret)

Avløp kr. 7 000,- (uendret)

Leie vannmåler

Vannmålerleie kr.341,78 pr år (uendret)

Renovasjon (uendret - gebyr settes av RTA)

Renovasjon – helårsabonnement kr.2.626,- pr år (uendret)

Hytterenovasjon kr.1.353,- pr år (uendret)

Feieravgift

Feieravgift kr.264,60 pr år for 1 pipe (uendret)

Tilleggs pipe kr.264,60 pr år (uendret)

Slamgebyr (uendret – gebyr settes av RTA)

- Slamgebyr m/wc kr.1.140,- (tidligere 1.080,-)
- Slamgebyr fritidsbolig kr.570,- (tidligere 540,-)
- Slamgebyr tett tank kr.2.280,-
- Slamgebyr ekstra tømning kr.570,- pr m3
- Slamgebyr nødtømming (innen 24t) kr.1.950,-.

Alle priser er pr. år og eksklusiv mva.

- c) Betaling for kommunale båtplasser økes med 20 %, samt engangsgebyr for venteliste kr.500,-(uendret)
- d) Betalingssatser pr måned i Skolefritidsordningen, SFO, endres med virkning fra 1/1-2014 som følger;

Oppholdstid timer pr uke	Nye satser	Gml satser
Inntil 10 timer/uke	1.850	1.080
Inntil 15 timer/uke	2.200	1.420
Inntil 20 timer/uke	2.500	1.820
Over 20 timer/uke	2.500	2.100

Det betales for 10 måneder i året mot tidligere 11 måneder, og innføres dagplassleie i alle ferier med kr.100 pr dag.

- e) Betalingssatser pr måned for måltider i SFO endres med virkning fra 1/1-2014 som følger;

Antall måltider pr uke	Nye satser	Gml satser
1-3 måltider pr uke	100	80
4-5 måltider pr uke	160	130

- f) Betalingssatser pr måned for mat og bleier i barnehage endres med virkning fra 1/1-2014 som følger;

Oppholdstid pr uke	Ny sats mat	Gml sats mat	Ny sats bleier	Gml sats bleier
5 dager	300	250	60	50
4 dager	240	200	50	40
3 dager	180	150	40	30
2,5 dager	150	125	30	25

- g) Oppholdsbetaling i kommunale barnehager følger til enhver tid regjeringens maks-satser

2013- satser	Forslag «Rødgrønt»	Forslag Blåblått
Kr.2.330	Kr.2.360	Kr.2.405

- h) Øvrige kommunale gebyrer som er omtalt i gjeldende gebyrregulativ, økes generelt med 3 %. De nye betalingssatsene gjøres gjeldende fra 1.1.2014 – gitt at de enkelte gebyrregulativ ikke sier noe annet.

- 2) Bystyret godkjenner de investeringer som er vist i saksforarbeidet fordelt på satsningsområder:

Investeringsområde	Investerings- utgift
Sum satsningsområde "Attraktivitet"	6 450
Sum satsningsområde "Diverse"	14 060
Sum satsningsområde "Kunnskap"	13 400
Sum satsningsområde "Regional utvikling"	38 300
Sum investingsutgifter alle satsningsområder	72 210

Årets investeringer foreslås finansiert som følger:

Finansiering	Beløp
Bruk av fond	kr 10 500 000
Salgsinntekter/tilskudd	kr 400 000
Låneopptak	kr 61 310 000
Totale investeringsutgifter	kr 72 210 000

Lånefinansieringen tas opp ihht vedtatt finansreglement med nedbetalingstid 30 år.

- 3) Det fastsettes følgende netto driftsrammer for budsjettet i 2014:

Rådmannens forslag budsjett 2014	
Rådmannen	31 133 000
Støttefunksjoner	10 025 000
Habilitering	28 469 000
Omsorg	90 721 000
Kultur	11 071 000
Plan og byggesak	1 595 000
VAR	0
Eiendom og tekniske tjenester	39 350 000
Barnehage og barneskole	89 094 000
Ungdomskole og VIRK	28 393 000
Kvalifisering	30 934 000
Sum driftsenhetene	360 785 000
Felles	-363 113 000
Avsetninger	2 328 000
Sum fellesområdene	-360 785 000
Kontrollsum	0

- 4) Det fremlagte forslag til budsjett for Risør kommunes budsjett for 2014 vedtas med de investeringer og de netto driftsrammer som fremkommer i saksforbeidet.

3) Innledning

I henhold til kommuneloven §§ 45 og 46 skal bystyret innen utgangen av året vedta et bindende budsjett for det kommende kalenderår. Bystyrets budsjett (på det nivå dette er vedtatt) er bindende for det underordnede organ.

Kommunelovens økonomibestemmelser inneholder også et absolutt krav om at budsjettet minst skal ha inndekning for alle driftsutgifter, og at budsjettet skal være realistisk mht driftsnivå.

Rådmannens forslag til årsbudsjett for 2014 er laget med utgangspunkt i St.prp. nr.1 – Statsbudsjettet.

Rådmannens forslag til budsjett er laget med utgangspunkt i kommunens;

- vedtatte budsjett for år 2013,
- gjeldende økonomiplan (2014-2017)
- øvrige vedtak som medfører økonomiske konsekvenser

Rådmannens hovedmålsetting i arbeidet med årets budsjettarbeid har som alltid vært;

Å sikre etablert tjenestetilbud i størst mulig grad.

Gitt de forutsetninger budsjettforslaget bygger på – fremmer rådmannen et budsjett for 2014 i balanse.

4) Tidsplan og organisering av arbeidet

Rådmannen har i tråd med tidligere praksis utarbeidet et forslag til budsjett for 2014.

Budsjettforslaget er utarbeidet i samarbeid med den enkelte enhet og arbeidet har vært koordinert av regnskapssjefen.

Frem til nå har prosessen vært slik;

- Sept. 2013 – Utarbeidet foreløpige rammer til enhetene i økonomiplan 2014-2017
- 20.09.2013 – Frist for utarbeidelse og innlevering av enhetenes forslag til rådmann
- 14.10.2013 – Regjeringens forslag til statsbudsjett legges frem
- 16.10.2013 – Budsjettgjennomgang med enhetsledere – nye tall fra statsbudsjettet
- 17.10.2013 – Budsjettgjennomgang formannskap – rådmannens foreløpige budsjett.
- 07.11.2013 – Presentasjon av rådmannens budsjettforslag for bystyret og media.

Utsendelse av rådmannens budsjettforslag.

Videre prosess blir slik;

- AMU (Arbeidsmiljøutvalget) orienteres om budsjettsaken
- 20 og 28.11.2013 – Formannskapet behandler budsjettsaken.
- Formannskapetets budsjettforslag ligger ute til offentlig ettersyn i perioden 28/11 – 12/12
- 12.12.2012 – Bystyret behandler budsjettsaken i eget møte

Det er rådmannens håp at den skriftlige fremstilling som er gitt i saksforarbeidet, samt vedlegg, gir en god innsikt i kommunens etablerte driftsnivå. Det er vårt håp at budsjettdokumentene også gir et godt grunnlag for å kunne vedta budsjett for 2014.

Til orientering er den enkelte enhets virksomhetsplan for 2014 vedlagt budsjettsaken. I tillegg er det utarbeidet detaljbudsjett for alle tjenester og enheter, disse lastes ned på kommunens hjemmeside.

Rådmannen foreslår at etablert praksis med å vedta budsjett på netto driftsrammer for hver av enhetene fortsetter. Samtidig legges det opp til at administrasjonen, formannskapet og hovedutvalgene kan foreta budsjettendringer

innenfor rammene i det vedtatte økonomi-reglementet. En viktig forutsetning er at budsjettjusteringene ikke går utover de prioriteringer bystyret har vedtatt og at de totale netto driftsrammer ikke endres.

Nederst i tabellene for hver enhet fastsettes ”Netto driftsrammer ...” for 2014. For hver enhet følger så en kort kommentar til kutt/endringer som er innarbeidet i forslaget. For kommentarer utover dette fra den enkelte enhet, vises det til vedlagte virksomhetsplaner.

5) Viktige punkter på fellesområdene for 2014

Budsjettforslaget for 2014 gir stramme rammer for alle enhetene, og er også stramt på inntektssiden. Rådmannens budsjettforslag skal være realistisk, men samtidig optimistisk på mange områder. Det er derfor ikke mulig å gi noen utfyllende liste over alle fallgruvene i budsjettet.

Under følger de antatt største, og utover dette vises det til nærmere omtale i avsnittet om vurderinger.

5.1 LØNN / PERSONELL

Det er små endringer i bemanningen i enhetene fra budsjett 2013 til 2014. Alle enheter driftes med stram bemanning, og enkelte enheter driftes med en minimumsbemanning som gjør arbeidssituasjonen meget sårbar for tjenestene, og belastende for de ansatte. Det henvises til enhetenes virksomhetsplaner for oversikt over hver enkelt enhets bemanning spesifisert i organisasjonskart.

Budsjettåret 2014 er et år med hovedoppgjør. Vi har avsatt 7 millioner til dette oppgjøret. Avsetningen er anslag basert på en anslått lønnsmasse 31/12-13 og en årslønnsvekst på 3,5 %, minus overheng fra 2013 på 0,4 %. Dersom lønnsoppgjøret blir dyrere enn forutsatt vil rådmannen måtte finne midler i driftsbudsjettet for inndekning av dette.

5.2 RENTEUTGIFTER

Kommunens renteutgifter vil i noen grad kompenseres ved rentekompensasjon fra Husbanken, samt overføringer fra VAR områdene. Vi har lagt til grunn svak økning i renter gjennom 2014 basert på prognoser fra Finansinnkjøp AS og Kommunalbanken.

Usikkerheten rundt renteutviklingen er relativt stor som følge av den økonomiske uro i deler av Europa og USA, og dennes påvirkning på rentemarkedet her hjemme. Rådmannen har lagt seg på en prognose fra Finansinnkjøp AS som anslår gjennomsnittlig flytende rente på 2,35 %.

Ved inngangen av 2014 vil Risør kommune ha en estimert lånebelastning på ca kr.560 mill. Som følge av rentesikringer i låneporteføljen vil gjennomsnittlig rentekostnad i budsjettet bli ca 3,51 %.

5.3 SKATT OG RAMMETILSKUDD

Prognoser fra statsbudsjettet tilsier en vekst i frie inntekter for Risør kommune på 3,2 % fra 2013-2014 basert på siste befolkningstelling.

Demografiutviklingen i kommunen medfører at Risør kommune har en meget lav vekst i rammetilskuddet fra 2013-14, og blir kompensert med INGAR-tilskudd (inntektsgaranti) i rammetilskuddet. Veksten i Risør er på kr.372 pr innbygger, mens gjennomsnitt for landet er kr.1135 pr innbygger. Bakgrunnen for den svake veksten en kombinasjon av negativ befolkningsutvikling og sammensetningen av befolkningen.

Vi blir færre av de yngste (0-17 år) og de eldste (80+ år), som medfører at vi skal være ca 1,29 % billigere å drifte enn i 2013. Det medfører at vi får mindre overføringer til utgiftsbehovet i rammetilskuddet. Risør kommune er ihht utgiftsbehovsindeksen 5,31 % dyrere å drifte enn resten av landet.

De senere årene har Risør kommune opplevd et trekk i skatt og rammetilskudd på våren fordi vår befolkning ikke vokser like fort som landet forøvrig. Dette gir utslag i overføringene og gir et visst usikkerhetsmoment rundt denne inntekten. Realveksten anslås for Risør kommune å bli ca. 0,2 %.

5.4 PENSJON

Pensjon er budsjettert med en forutsetning at tallene fra våre pensjonsleverandører er riktige. Vi har lagt til grunn deres anslag for 2014, men disse vil bli påvirket av mange faktorer gjennom budsjettåret og skaper usikkerhet rundt denne betydelige kostnaden. Det vedvarende lave rentenivået, høy lønnsvekst og økt levealder medfører at pensjonskostnadene er forventet å øke utover det som kompenseres gjennom deflator.

Risør kommune har et stort akkumulert premieavvik som amortiseres over 15 og 10 år. Dette medfører at vi skyver kostnader foran oss, og denne økende kostnaden (amortiseringsbeløpene) reduserer handlingsrommet til øvrig drift. Amortiseringsbeløpet øker med ca 1,2 mill fra 2013-2014.

5.5 LÆRLINGER

Det er budsjettert med at Risør kommune vil ha 10 lærlinger i 2014 som er det samme som vi har hatt i 2013. Det er ikke funnet rom for en ytterligere økning i antall i 2014, til tross for at kommunen har et mål å øke dette ytterligere fremover.

5.6 UTBYTTE AGDER ENERGI

Utbytte fra Agder Energi (AE) er satt til kr.7.254.000,- og er basert på selskapets nye utbyttepolitikk. Selskapet legger til grunn et «minimumsresultat» på kr.500 mill til utdeling av utbytte, og 60 % av resultatet utover dette. I budsjettet for 2013 ble det anbefalt av rådmannen å legges til grunn et fast utbyttegrunnlag i budsjettene fremover på 700 mill for å ha en stabil utbytteinntekt i budsjettet og planperioden fremover. Avvik fra det budsjetterte resultatet blir inndekket av/overført til disposisjonsfond ved årsavslutning.

Risør kommune har 1,17 % av aksjene i AE.

5.7 ENDRING I REGLENE OM MVA-KOMPENSASJON PÅ INVESTERINGER

Omleggingsperioden som ble påstartet i 2010 hvor mva. kompensasjon på investeringene våre skulle tilbakeføres til investeringsregnskapet er ferdig. I 2014 vil all mva-kompensasjon tilbakeføres til investeringsregnskapet og være en del av finansieringen av prosjektene.

Nedtrappingen i drift har medført en gradvis reduksjon i våre frie inntekter hvert år i perioden, som har måtte kompenseres fra annet hold. Nedtrappingen fra 20 % til 0 % innebærer et inntektsbortfall på ca 1 mill fra 2013-2014.

5.8 SAMHANDLINGSREFORMEN

Fra 2012 trådte samhandlingsreformen inn i budsjettet gjennom rammetilskuddet.

Rådmannen har avsatt kr.8 mill til kommunal medfinansiering i sitt budsjett som er en videreføring av 2013 midlene. Kostnaden er avhengig av prisen på DRG-poengene og antall DRG-poeng. Det knyttes usikkerhet til hvor mange DRG poeng Risør kommune faktisk vil «forbruke» i 2013 og 2014, da endelig avregning fra 2012 ikke er forelagt fra departementets pr dd.

6) Driftsbudsjettet - fellesområdene

I de følgende avsnittene vil driftsbudsjettet bli presentert. Felles inntekter og utgifter, samt avsetninger til lønn og pensjon vil presenteres først. Deretter vil enhetenes budsjett gjennomgås. I denne gjennomgangen vil kun de viktigste punktene for hver enhet bli presentert. For nærmere informasjon om enhetens ansvar og virkeområde, samt budsjettkonsekvenser, henvises det til den enkelte enhets virksomhetsplan for 2014 som følger vedlagt.

6.1 FORDELING AV INITIELLE RAMMER FOR 2014

Rammer for 2014 ble i utgangspunktet fordelt ved at felles inntekter og utgifter, samt lønns- og pensjonsavsetninger ble anslått for å gi en ramme til fordeling til driftsenhetene. I beregningen er det lagt til grunn en prisvekst på 2 % og en lønnsvekst på 3,5 % som ga oss en deflator på 3 %. Disse faktorene ble brukt til framskrivning av budsjettet fra 2013 ut fra hva slags kostnad eller inntekt detaljbudsjettet innehar (lønn oppjustert med 3,5 % driftskostnader med 2 %).

Rammene som ble fordelt var som vist under.

Enhhet	Oppr. budsjett -13	Ramme behov-14	Fordelt ramme-14	Avvik ifht behov
Rådmannen	30 621 000	31 554 000	30 285 000	1 269 000
Støttefunksjoner	10 031 000	10 399 000	9 981 000	418 000
Habilitering	31 680 000	32 762 000	31 444 000	1 318 000
Omsorg	87 392 000	90 464 000	86 825 000	3 639 000
Kultur	11 917 000	12 292 000	10 884 000	1 408 000
Plan og byggesak	1 503 000	1 609 000	1 544 000	65 000
VAR	0	0	0	0
Eiendom og tekniske tjenester	24 706 000	25 619 000	24 588 000	1 031 000
Barnehage og barneskole	88 102 000	91 226 000	88 469 000	2 757 000
Ungdomskole og VIRK	28 199 000	29 143 000	28 338 000	805 000
Kvalifisering	30 916 000	32 005 000	30 717 000	1 288 000
Sum	345 067 000	357 073 000	343 075 000	13 998 000
Felles	(345 315 000)	-348 236 000	-348 603 000	367 000
Avsetninger	248 000	5 528 000	5 528 000	
SUM	-	14 365 000	0	14 365 000

Tabell 1: Initielle rammer 2014 fra økonomiplanen.

Etter at initielle rammer var lagt var det en underdekning på ca 14,4 mill ifht fremskrevet behov fra 2013 budsjett. Denne underdekningen ble fordelt etter «ostehøvelprinsippet» på alle enheter som visst i tabell 1.

Enheterne balanserte sine budsjetter ihht tildelt ramme i september, med de forutsetninger som måtte tas for å komme ned til riktig nivå. Flere av enhetene måtte fokusere på hvilket driftsnivå de faktisk var på ifht den økonomiske situasjonen i 2013 og forventet merforbruk i flere enheter. Dette medførte at kuttene i enkelte enheter ble til dels betydelig større enn det ville vært om driften hadde vært på budsjetttert nivå.

Rådmannen har hatt som mål i 2014 å skape et handlingsrom i budsjettet for at politikerne lettere skal kunne foreta prioriteringer i budsjettbehandlingen.

I oktober kom statsbudsjettet med en svikt i forventede inntekter og rådmannen måtte ta en ny gjennomgang av fellesområdene for å se i hvilken grad enhetene kunne slippe å ta ned rammene ytterligere som følge av dette.

Rådmannen gjorde endringer i forutsetningen på fellesområdene for å dekke inn svikten i rammetilskudd, og har i tillegg skapt et handlingsrom på ca 4,7 mill som er lagt inn som et overskudd i budsjettet for 2014.

Rammeutviklingen kan vises som fremstilt nedenfor.

Enhet	Ramme behov-14	Fordelt ramme-14	Ramme 2014	Ramme justering	Avskrivning	Budsjett 2014
Rådmannen	31 554 000	30 285 000	30 068 000	217 000	1 065 000	31 133 000
Støttefunksjoner	10 399 000	9 981 000	9 981 000	0	44 000	10 025 000
Habilitering	32 762 000	31 444 000	28 444 000	-3 000 000	25 000	28 469 000
Omsorg	90 464 000	86 825 000	89 825 000	3 000 000	896 000	90 721 000
Kultur	12 292 000	10 884 000	10 884 000	0	187 000	11 071 000
Plan og byggesak	1 609 000	1 544 000	1 544 000	0	51 000	1 595 000
VAR	0	0	0	0	0	0
Eiendom og tekniske tjenester	25 619 000	24 588 000	24 588 000	0	14 762 000	39 350 000
Barnehage og barneskole	91 226 000	88 469 000	88 469 000	0	625 000	89 094 000
Ungdomskole og VIRK	29 143 000	28 338 000	28 338 000	0	55 000	28 393 000
Kvalifisering	32 005 000	30 717 000	30 934 000	-217 000	0	30 934 000
Sum	357 073 000	343 075 000	343 075 000	0	17 710 000	360 785 000
Felles	-348 236 000	-348 603 000	-345 403 000	-3 200 000	-17 710 000	-363 113 000
Avsetninger	5 528 000	5 528 000	2 328 000	3 200 000	0	2 328 000
SUM	14 365 000	0	0	0	0	0

Tabell 2: Rammeutvikling i budsjettprosessen.

Hovedelementene i omfordelingen er som følger:

- Rådmannen reduserer rammen med 217.000 for å kompensere kvalifiseringsenheten.
- Enhet for Habilitering øker forventet refusjon på ressurskrevende tjenester og salg til andre kommuner med totalt 3 mill.
- Enhet for Omsorg får kompensert 3 mill for å unngå å kutte en sykehjemsavdelingen på Frydenborgsenteret.
- Kvalifisering blir kompensert med 217.000 for satsning på helsestasjons- og skolehelse-tjenesten.
- Alle driftstiltak i Handlingsprogrammet strykes, med totalt 2,2 mill.

Til slutt ble avskrivningene lagt inn, og de endelige rammer for driftsbudsjettet 2014 ble da:

Enhet	Rådmannens forslag budsjett 2014
Rådmannen	31 133 000
Støttefunksjoner	10 025 000
Habilitering	28 469 000
Omsorg	90 721 000
Kultur	11 071 000
Plan og byggesak	1 595 000
VAR	0
Eiendom og tekniske tjenester	39 350 000
Barnehage og barneskole	89 094 000
Ungdomskole og VIRK	28 393 000
Kvalifisering	30 934 000
Sum	360 785 000
Felles	-363 113 000
Avsetninger	2 328 000
SUM	0

Tabell 3: Rammer i rådmannens budsjettforslag for 2014 inkl. avskrivninger.

6.2 FELLE INNETEKTER OG UTGIFTER

Felles inntekter og utgifter					
	Budsjett 2014	Note	Regnskap pr.okt-13	Revidert budsjett 2013	Budsjett 2013
Felles inntekter og utgifter					
Kompensasjon fra Husbanken	-3 525 000	1	0	-3 274 000	-3 274 000
Reform 97	-395 000	2	-301 266	-402 000	-402 000
Mva. komp investeringer	0	3	-14 388 858	-5 000 000	-5 000 000
Motpost kalk.renter VAR området	-3 075 000	4	0	-2 318 000	-2 318 000
Rammetilskudd fra staten	-182 442 000	5	-157 741 000	-175 664 000	-175 664 000
Inntektsutjevning	-32 265 000	5	-17 611 917	-27 834 000	-27 834 000
Skjønnsmidler	-1 700 000	5	-2 744 659	-1 600 000	-1 600 000
Skatt på formue og inntek	-134 792 000	5	-107 125 818	-134 102 000	-134 102 000
Eiendomsskatt	-16 340 000	6	-12 790 043	-14 500 000	-14 500 000
Eiendomsskatt (verk og bruk)	-1 010 000	6	-722 719	-990 000	-990 000
Motpost avskrivninger	-22 006 000	7	-17 709 000	-21 038 000	-21 038 000
Sum frie inntekter	-397 550 000		-331 135 280	-386 722 000	-386 722 000
Finansinntekter					
Renteinntekter	-1 650 000	8	-681 026	-1 700 000	-1 700 000
Renteinntekter (eKKO)	-72 000	9	-39 761	-72 000	-72 000
Utbytte Agder Energi AS	-7 254 000	10	-7 218 811	-7 254 000	-7 254 000
Mottatte avdrag Tjenna bh	-10 000	11	-5 000	-10 000	-10 000
Disp.av tidl.års overskudd	0		-6 128 207	0	0
Bruk av disposisjonsfond	0		0	-4 015 000	-4 700 000
Sum finansinntekter	-8 986 000		-14 072 805	-13 051 000	-13 736 000
Samlede inntekter felles	-406 536 000		-345 208 085	-399 773 000	-400 458 000
Finanskostnader					
Bankgebyrer	200 000	12	21 080	200 000	200 000
Intemkjøp- kun mot 7900	100 000	13	0	100 000	100 000
Tap på fordringer og garantier	0		5 202	0	0
Renteutgifter	19 308 000	14	11 645 829	16 706 000	16 706 000
Overkurs 2004	908 000	15	0	908 000	908 000
Betalte avdrag	18 170 000	16	12 149 398	16 250 000	16 250 000
Avsetning til disposisjonsfond	0		6 128 207	0	0
Overføring til investeringsregnskap	0	3	0	4 000 000	4 000 000
Regnskapsmessig mindreforbrk	4 667 000	17	0	0	0
Avskrivninger (tilskudd VAR)	70 000		0	386 000	386 000
Sum finanskostnader	43 423 000		29 949 716	38 550 000	38 550 000
Felles avsetninger - ansvar 191	2 328 000		12 787	-3 511 000	248 000
Til fordeling drift	-360 785 000		-315 245 582	-364 734 000	-361 660 000
Forde lt på rammeområde ne	360 785 000			364 734 000	361 660 000
Regnskapsmessig resultat	0			0	0

Tabell 4: Felles inntekter og utgifter- rammeområde18

Forklaring til tallene:

- 1) Kompensasjonen er en virkning av investeringer godkjent av Husbanken og med husbankens rente på skolebygg, kirker og omsorgsboliger.

- 2) Beløpet, som er en kompensasjon for investeringer ifm reform-97, fremkommer i egen prognose etter statsbudsjettet for 2014, og løper/reduseres gradvis mot 2017.
- 3) Mva-kompensasjonsordningen fra investeringsregnskapet er faset ut fra 2014 og gir ikke lenger inntekter til driftsregnskapet.
- 4) VAR området skal dekke renter og avskrivninger på investeringer gjennomført i VAR-sektoren. Samme beløpet inngår i selvkostgrunnlaget for VAR, og utgiftene føres under rammeområde 8. Rentekompensasjonen beregnes på grunnlag av investeringer på VAR området, og gjennomsnittlig rente på 3-årig statsobligasjon pålagt 1 % margin.
- 5) Skatt og rammetilskuddet er beregnet ved hjelp av KS sin prognosemodell. Til sammen tilsvarer beløpene 88,8 % av Risør kommunes frie inntekter i 2014. Summen av postene er kr. 351.199 000,-.
- 6) Eiendomsskattegrunnlaget er økt med 10 % fra 2013 til 2014 som gir en ekstra inntekt på ca 1,4 mill.
Skattesatsen på 7 ‰ og en reduksjonsfaktor på 50 % er opprettholdt. Etter retningslinjer fra departementet er inntekten fra eiendomsskatt regnskapsmessig delt mellom verk og bruk og andre eiendommer.
- 7) Motpost avskrivninger skal inntektsføres etter reglene i de kommunale regnskaps-bestemmelsene. Beløpet inntektsføres for at ikke avskrivningene skal gi resultateffekt i driftsregnskapet – det er avdragene som gjør.
- 8) Renteinntektene er beregnet av gjennomsnittlig likviditet på 60 mill, og beregnet ut fra forventet flytende 3 mnd NIBOR-rente (1,85 %), tillagt en rentemargin på 0,9 % ihht gjeldende bankavtale.
- 9) Renteinntekter eKKO er renteinntekter på kommunens fordringer.
- 10) Utbytte fra Agder Energi (AE) er basert på et utbytte på ca 700 mill. Risør kommune forutsetter dermed at AE vil få et resultat som er 200 mill bedre enn det som ligger til grunn som minimumsresultat fra selskapet ihht til vedtatt utbyttepolitikk. Rådmannen har dermed videreført «politikken» fra 2013 budsjettet for å ha en forutsigbar utbytteinntekt i driften.
Risør kommunes eierandel er 1,17 % som tilsvarer et utbytte på ca kr.7.254.000,-.
- 11) Årlig mottatt avdrag på lån til Tjenna barnehage.
- 12) Dette er gebyrer som følger av vår bankavtale, samt kostnader til print og utsending av kommunens fakturaer. Deler av kostnaden fordeles ut på enhetene ved årets slutt ihht forbruk.
- 13) Intern kompensasjon til enhet for Eiendom & tekniske tjenester, og enhet for Plan & byggesak, for administrasjon av eiendomsskatten.
- 14) Renteutgifter er budsjettert ihht. estimert gjennomsnittlig låneportefølje i 2014. Det er lagt til grunn en gjennomsnittlig rente på ca.3,51 % på hele porteføljen i 2014. Rådmannen har i budsjettprosessen redusert rentekostnadene ved å fjerne sikkerhetsmarginen på 0,73 % som er anbefalt ved budsjettering av renter for kommuner med høy gjeldsbelastning. Se for øvrig kapitlet om vurderinger for ytterligere spesifisering.

- 15) Kostnader til innløsning av fastrente lån som ble gjort i 2004, og som belastes regnskapet med kr. 908 000,- i 30 år.
- 16) Beløpet som er lagt inn til avdrag er basert på kommunens estimerte lånemasse ved utgangen av 2013 og et estimat på minimumsavdrag for 2014. Beløpet kan ikke endelig beregnes før etter årsoppgjøret for 2013 fordi man må hensynte hva som aktiveres av eiendeler ved årsslutt.
- 17) Regnskapsmessig mindreforbruk er overskuddet i budsjettet som er satt til disposisjon dersom det foretas endring i prioriteringer eller omdisponeringer av midler under budsjettbehandlingen.

6.3 FELLES AVSETNINGER

Avsetning	Budsjett 2013	HP/ØP 2014	Budsjett 2014	Note
Lønnsoppgjør	6 500 000	8 000 000	7 000 000	1
Premieavvik pensjon	-12 317 000	-6 963 000	-6 963 000	2
Lærlinger	1 487 000	1 591 000	1 591 000	3
Handlingsprogrammet	3 405 000	2 200 000	0	4
Seniortiltak	700 000	700 000	700 000	5
Valg	250 000	0	0	
Rus/psykiatri	512 000	0	0	
Bruk av fond	0	0	0	
Sum avsetninger 191	537 000	5 528 000	2 328 000	

Tabell 5: Felles avsetninger – rammeområde 19

Forklaring til tallene:

- 1) Avsetningen skal dekke kommunens merutgifter til lønnsoppgjøret og pensjon i 2014. Vedrørende beregning av denne – se avsnittet om vurderinger.
- 2) Pensjon budsjetteres ut fra en % - andel av kommunens lønnsutgifter. Forskjellen mellom innbetalt premie og netto pensjonskostnad gir et premieavvik. Det positive avviket inntektsføres i budsjettåret og kostnadsføres (amortiseres) deretter over de neste 10 år. Amortiseringskostnaden ble ikke tatt med i budsjettet for 2013 og følgelig er reduksjonen stor fra 2013-2014.
- 3) Ihht vedtak har rådmannen satt av kr.1.591.000,- til dekning av 10 lærlinger i 2014.
- 4) Avsetninger til tiltak og utredninger beskrevet i handlingsprogram og økonomiplan er strøket for å gi handlingsrom i budsjettbehandlingen.

Tiltakene i Hp/Øp 2014 var som følger;

Ref HP/ØP	Tiltak i HP/ØP 2014	Beløp
10,3,3	Bemanning psykisk helse	1 500 000
13,3,5	Rydding gml kommunale eiendomsaker	500 000
8,2,2	Utrede fremtidig behov oms.bolig/hj.mdl lager	200 000
Sum totalt tiltak 2014		2 200 000

- 5) Ihht vedtak om seniorpolitiske retningslinjer har rådmannen satt av kr.700.000 til slike tiltak i 2014.

7) Enhetene

Videre følger hver enkelt enhets netto driftsrammer vist som enhet og pr tjeneste innad. For mer utfyllende informasjon om hver enkelt enhets virksomhet henvises til Virksomhetsplanen for 2014 i eget dokument.

7.1 RÅDMANNENS STAB

	Regnskap		Rev. budsjett		Regnskap
	Budsjett 2014	hittil i år	2013	Budsjett 2013	2012
Netto lønnsutgifter	7 990 000	8 058 823	9 352 000	9 219 000	9 322 820
Andre utgifter	8 839 000	7 113 998	10 271 000	8 991 000	9 376 973
Overføringer (utgifter)	13 374 000	13 036 884	13 401 000	13 151 000	15 526 473
Finanstransaksjoner (utg)	1 065 000	1 067 076	1 267 000	1 267 000	977 954
Sum utgifter	31 268 000	29 276 781	34 291 000	32 628 000	35 204 220
Refusjoner	-135 000	-897 676	-780 000	-740 000	-1 052 143
Overføringsinntekter	0	-1 016 731	0	0	-847 786
Finanstransaksjoner (innt.)	0	0	-1 335 000	0	-1 529 846
Sum inntekter	-135 000	-1 914 407	-2 115 000	-740 000	-3 429 775
Rådmannen	31 133 000	27 362 374	32 176 000	31 888 000	31 774 446

Tabell 6: Netto driftsrammer – Enhet for Rådmannens stab

Rådmannens stab inneholder følgende tjenester:

Tjenesteområde	Regnskap		Rev. budsjett		Regnskap
	Budsjett 2014	hittil i år	2013	Budsjett 2013	2012
1200 Administrasjon	2 586 000	3 008 631	3 058 000	3 044 000	3 467 121
11 Rådmannsgruppen	2 586 000	3 008 631	3 058 000	3 044 000	3 467 121
1100 Revisjon og kontrollutvalg	968 000	1 195 531	921 000	921 000	924 667
1201 Økonomiavdelingen	349 000	341 860	343 000	343 000	352 932
1800 Div felles inntekt/kostnad	840 000	728 238	907 000	907 000	979 465
2550 Medfinansiering somatiske tjenester	8 000 000	6 940 000	7 900 000	7 900 000	7 976 763
3301 Annen samferdsel (KID)	0	11 292	0	0	0
3900 Tilskudd til fellesrådet	4 160 000	4 150 000	4 000 000	4 210 000	4 180 000
3920 Tilskudd til frimenighete	290 000	0	285 000	285 000	197 126
12 Rådmannsgruppen - felles	14 607 000	13 366 921	14 356 000	14 566 000	14 610 953
1200 Administrasjon	1 821 000	1 481 024	1 768 000	1 754 000	1 729 588
2333 Miljørettet helsevern	923 000	710 051	861 000	853 000	697 724
3010 Plansaksbehandling	577 000	646 878	826 000	824 000	754 508
3012 Kommuneplan	0	281 231	0	0	111 357
3254 Tilskudd og næringsarbeid	1 504 000	1 289 373	1 528 000	1 318 000	1 435 484
3259 Næringsprosjekter	0	64 066	0	0	0
13 Rådmannens stab	4 825 000	4 472 623	4 983 000	4 749 000	4 728 660
1000 Politisk aktivitet	2 631 000	2 588 073	2 714 000	2 714 000	2 914 830
1001 Utgifter til valg	0	156 413	250 000	0	2 399
1002 Politiske partier	90 000	90 004	90 000	90 000	90 004
1802 Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne	5 000	10 000	5 000	5 000	6 281
1803 Eldrerådet	5 000	948	5 000	5 000	3 984
14 Rådmannen politisk	2 731 000	2 845 438	3 064 000	2 814 000	3 017 497
1200 Administrasjon	2 514 000	1 601 792	2 623 000	2 623 000	2 739 560
1206 Felles IT tjenester	3 870 000	2 066 969	4 092 000	4 092 000	3 215 330
15 IKT - felles	6 384 000	3 668 761	6 715 000	6 715 000	5 954 890
1 Rådmannen	31 133 000	27 362 374	32 176 000	31 888 000	31 779 121

Tabell 7: Netto driftsramme for den enkelte tjeneste under Rådmannens stab

Kommentarer til budsjett for 2014

Budsjettet er stort sett en videreføring av 2013.

Enheten har en stor grad av faste kostnader som utgifter til medfinansiering av somatiske tjenester, diverse kontingenter, tilskudd og vertskommunesamarbeid som gjør innsparinger i driften komplisert.

Enheten har redusert bemanningen som følge av omorganiseringen.

Enheten har satt av 4,1 mill i tilskudd til Risør Kirkelig fellesråd, samt kr.60.000 i tjenesteytelser, totalt kr.4.160.000. Risør Kirkelig fellesråd har søkt rådmannen om et tilskudd på 4,5 mill for 2014 i tillegg til tjenesteytelser på kr.60.000. Søknaden er vedlagt saken.

Se for øvrig enhetens virksomhetsplan.

7.2 ENHET FOR STØTTEFUNKSJONER

	Regnskap		Rev. budsjett		Regnskap
	Budsjett 2014	hittil i år	2013	Budsjett 2013	2012
Netto lønnsutgifter	8 436 000	8 036 712	9 468 000	9 407 000	10 623 550
Andre utgifter	2 102 000	2 132 747	2 002 000	2 002 000	2 452 852
Overføringer (utgifter)	1 280 000	1 404 542	1 231 000	1 231 000	926 771
Finanstransaksjoner (utg)	47 000	445 639	57 000	57 000	350 033
Sum utgifter	11 865 000	12 019 640	12 758 000	12 697 000	14 353 206
Salgs- og leieinntekter	-322 000	-207 449	-350 000	-350 000	-338 032
Refusjoner	-1 518 000	-1 653 780	-2 262 000	-2 262 000	-2 403 496
Finanstransaksjoner (innt.)	0	0	0	0	-270 433
Sum inntekter	-1 840 000	-1 861 229	-2 612 000	-2 612 000	-3 011 961
Støttefunksjoner	10 025 000	10 158 411	10 146 000	10 085 000	11 341 244

Tabell 8: Netto driftsrammer – Enhet for Støttefunksjoner

Enheten inneholder følgende tjenester:

Tjenesteområde	Regnskap		Rev. budsjett		Regnskap
	Budsjett 2014	hittil i år	2013	Budsjett 2013	2012
1200 Administrasjon	2 240 000	1 621 206	2 021 000	2 021 000	1 927 072
1209 Utgifter tillitsvalgte	814 000	805 593	930 000	914 000	999 702
1805 AMU	254 000	24 328	254 000	254 000	278 400
23 Støttefunksjoner - Personal	3 308 000	2 451 127	3 205 000	3 189 000	3 205 174
1200 Administrasjon	3 566 000	3 380 394	3 561 000	3 546 000	3 346 714
24 Støttefunksjoner - Fellestjenesten	3 566 000	3 380 394	3 561 000	3 546 000	3 346 714
1200 Administrasjon	3 151 000	3 688 486	3 432 000	3 402 000	3 397 573
2541 Hjemmetjenester	0	0	0	0	2 000
2830 Bolig tilskudd (husbank)	0	576 200	0	0	-300 000
2831 Husbankens formidlingslån	0	0	0	0	300 000
25 Støttefunksjoner - Regnskap & lønn	3 151 000	4 264 686	3 432 000	3 402 000	3 399 573
1200 Administrasjon	0	0	0	0	0
2020 Grunnskoleundervisning	0	724 691	948 000	948 000	183 117
2138 Kompetansesenteret	0	0	0	0	364 440
2139 Prosjekter - Voksenopplæring	0	-662 486	-1 000 000	-1 000 000	837 552
27 Støttefunksjoner - Kompetansesenter	0	62 205	-52 000	-52 000	1 385 108
2 Støttefunksjoner	10 025 000	10 158 411	10 146 000	10 085 000	11 341 244

Tabell 9: Netto driftsramme for den enkelte tjeneste under Enhet for Støttefunksjoner

Kommentarer til budsjett for 2014

Budsjett er stort sett en videreføring av 2013, men med redusert bemanning.

Enhetens kostnader består av ca 71 % lønnsutgifter, i tillegg til flere interkommunale og vertskommune samarbeid som gir lite handlingsrom i driften.

Redusert bemanning ved naturlig avgang innen økonomi er ikke erstattet, i tillegg til nye tilførte arbeidsoppgaver, skaper stort arbeidspress i enheten.

Kompetansesenteret/Vitinn er avviklet og personal er overført enhet for barnehager og barneskoler i 2014.

Se for øvrig enhetens virksomhetsplan.

7.3 ENHET FOR HABILITERING

	Regnskap		Rev. budsjett		Regnskap
	Budsjett 2014	hittil i år	2013	Budsjett 2013	2012
Netto lønnsutgifter	57 208 000	49 438 698	57 001 000	56 698 000	55 847 931
Andre utgifter	2 668 000	1 841 426	2 667 000	2 657 000	2 573 337
Overføringer (utgifter)	60 000	146 847	80 000	80 000	210 891
Finanstransaksjoner (utg)	25 000	25 938	25 000	25 000	67 329
Sum utgifter	59 961 000	51 452 909	59 773 000	59 460 000	58 699 488
Salgs- og leieinntekter	-125 000	-50 180	-125 000	-125 000	-93 894
Refusjoner	-31 367 000	-7 245 409	-27 630 000	-27 630 000	-33 088 664
Finanstransaksjoner (innt.)	0	-10 000	-10 000	0	-42 861
Sum inntekter	-31 492 000	-7 305 589	-27 765 000	-27 755 000	-33 225 419
Habilitering	28 469 000	44 147 320	32 008 000	31 705 000	25 474 069

Tabell 10: Netto driftsrammer – Enhet for Habiliteringstjenester

Enheten inneholder følgende tjenester:

Tjenesteområde	Regnskap		Rev. budsjett		Regnskap
	Budsjett 2014	hittil i år	2013	Budsjett 2013	2012
2343 Transporttjenester	377 000	299 928	377 000	377 000	428 620
2346 Tilskudd VTA bedrifter	215 000	564 315	215 000	215 000	165 405
2542 Heldøgntilbud f.hemmede	-19 135 000	1 076 014	-17 937 000	-17 939 000	-18 952 631
2544 Personlige assistenter	477 000	326 051	300 000	300 000	225 528
2545 Omsorgslønn	99 000	34 154	98 000	98 000	40 985
41 HAB - Leder	-17 967 000	2 300 462	-16 947 000	-16 949 000	-18 092 093
2341 Arbeidstrening	6 530 000	4 833 252	6 070 000	6 052 000	5 572 351
42 HAB - Linken	6 530 000	4 833 252	6 070 000	6 052 000	5 572 351
2542 Heldøgntilbud f.hemmede	14 213 000	11 259 417	13 988 000	13 922 000	13 144 464
2544 Personlige assistenter	0	22 438	210 000	210 000	101 784
43 HAB - Orreveien	14 213 000	11 281 854	14 198 000	14 132 000	13 246 248
2542 Heldøgntilbud f.hemmede	3 830 000	2 847 006	3 639 000	3 542 000	3 485 207
2549 Avlastningsbolig - PU	228 000	151 548	228 000	228 000	296
44 HAB - Sandnes Ress.adm	4 058 000	2 998 554	3 867 000	3 770 000	3 485 502
2549 Avlastningsbolig - PU	1 397 000	2 851 231	2 580 000	2 560 000	891 322
45 HAB - Sandnes Ress.hus 1 & 2	1 397 000	2 851 231	2 580 000	2 560 000	891 322
2542 Heldøgntilbud f.hemmede	1 939 000	1 936 578	2 572 000	2 555 000	2 438 577
46 HAB - Sandnes Ress.hus 3	1 939 000	1 936 578	2 572 000	2 555 000	2 438 577
2542 Heldøgntilbud f.hemmede	11 288 000	9 677 485	12 098 000	12 052 000	11 084 403
47 HAB - Sandnes Ress.hus 4	11 288 000	9 677 485	12 098 000	12 052 000	11 084 403
2542 Heldøgntilbud f.hemmede	6 941 000	5 487 254	6 870 000	6 853 000	6 341 650
48 HAB - Sandnes Ress.hus 5	6 941 000	5 487 254	6 870 000	6 853 000	6 341 650
2542 Heldøgntilbud f.hemmede	70 000	2 202 107	680 000	680 000	4 009 598
2549 Avlastningsbolig - PU	0	578 543	20 000	0	-3 503 489
49 HAB - Sandnes Ress.hus 6	70 000	2 780 650	700 000	680 000	506 109
4 Habilitering	28 469 000	44 147 320	32 008 000	31 705 000	25 474 069

Tabell 11: Netto driftsramme for den enkelte tjeneste under Enhet for Habiliteringstjenester

Kommentarer til budsjett for 2014

Budsjett 2014 er stort sett en videreføring av dagens drift, men med en lavere nettoramme som følge av omprioritering fra Habilitering til Omsorg på 3 mill.

Over 95 % av enhetens kostnader er knyttet opp til lønn.

Enheten har store refusjonsinntekter knyttet til ressurskrevende tjenester, og salg av tjenester til andre kommuner. Enheten er følgelig meget sårbar for endringer i de løpende avtalene som ligger til grunn for salget, og ressursinnsatsen på de ressurskrevende brukerne.

Regjeringen har i statsbudsjettet foreslått endringer i finansieringsordningen knyttet til ressurskrevende tjenester som innebærer økte egenandelutgifter på de leverte tjenestene.

Se for øvrig enhetens virksomhetsplan.

7.4 ENHET FOR OMSORG

	Regnskap		Rev. budsjett		Regnskap
	Budsjett 2014	hittil i år	2013	Budsjett 2013	2012
Netto lønnsutgifter	90 493 000	76 939 676	89 674 000	88 562 000	87 809 134
Andre utgifter	9 779 000	8 522 251	9 453 000	9 453 000	9 752 858
Overføringer (utgifter)	799 000	1 143 049	614 000	614 000	1 358 946
Finanstransaksjoner (utg)	896 000	1 045 819	826 000	826 000	2 293 977
Sum utgifter	101 967 000	87 650 795	100 567 000	99 455 000	101 214 915
Salgs- og leieinntekter	-10 123 000	-7 667 137	-10 020 000	-10 020 000	-10 493 397
Refusjoner	-1 123 000	-2 308 261	-1 117 000	-1 117 000	-4 060 845
Overføringsinntekter	0	-1 150 197	0	0	-241 277
Finanstransaksjoner (innt.)	0	0	-100 000	-100 000	-1 919 761
Sum inntekter	-11 246 000	-11 125 595	-11 237 000	-11 237 000	-16 715 280
Omsorg	90 721 000	76 525 199	89 330 000	88 218 000	84 499 636

Tabell 12: Netto driftsrammer – Enhet for Omsorg

Enheten inneholder følgende tjenester:

Tjenesteområde	Regnskap		Rev. budsjett		Regnskap
	Budsjett 2014	hittil i år	2013	Budsjett 2013	2012
2343 Transporttjenester	103 000	102 500	102 000	102 000	102 500
2537 Felles utg. Omsorgstjenester	-513 000	-111 306	-1 045 000	-1 317 000	-2 670 367
2538 Legetjeneste Omsorgstjenester	860 000	551 241	793 000	791 000	650 120
2541 Hjemmetjenester	-36 000	155 555	-36 000	-36 000	-32 897
2547 Leiebil	1 760 000	1 014 339	1 700 000	1 700 000	1 391 416
2548 Annen ref.kjøring	100 000	190 466	250 000	250 000	224 718
2560 Akutthjelp helse- og omsorgstjenesten	0	35	0	0	0
51 Omsorg - Leder	2 274 000	1 902 831	1 764 000	1 490 000	-334 510
2532 Korttidsavdeling	3 323 000	1 725 310	3 170 000	3 163 000	2 679 247
2534 Dagsenter	0	673 471	880 000	880 000	911 410
2541 Hjemmetjenester	27 137 000	23 771 173	26 019 000	25 896 000	26 738 550
2544 Personlige assistenter	856 000	486 624	842 000	842 000	451 347
2545 Omsorgslønn	111 000	0	112 000	112 000	0
52 Omsorg - avd hjemmetjenester	31 427 000	26 656 578	31 023 000	30 893 000	30 780 553
2530 Institusjonspleie	13 484 000	10 978 958	13 176 000	13 144 000	12 871 224
2539 Natttjeneste - inst.	6 683 000	6 675 788	6 320 000	6 298 000	7 487 851
2541 Hjemmetjenester	3 458 000	2 190 581	3 539 000	3 531 000	1 868 440
53 Omsorg - avd somatikk	23 625 000	19 845 326	23 035 000	22 973 000	22 227 515
2530 Institusjonspleie	17 631 000	14 165 161	16 939 000	16 894 000	16 556 678
2533 Vaskeri	1 077 000	781 776	1 051 000	1 048 000	992 015
2535 Kjøkkentjenester	4 053 000	3 887 423	4 486 000	4 457 000	4 210 323
54 Omsorg - avd demens	22 761 000	18 834 360	22 476 000	22 399 000	21 759 016
2341 Arbeidstrening	0	41 660	0	0	255 527
2414 Rehabiliteringsenhet	2 349 000	1 746 289	2 234 000	2 220 000	1 996 143
2430 Tilbud til rusmisbrukere	0	-56 250	516 000	0	20 428
2543 Psykiatritjeneste	8 285 000	7 554 405	8 282 000	8 243 000	7 794 962
55 Omsorg - Psykisk helse og rehabilitering	10 634 000	9 286 104	11 032 000	10 463 000	10 067 061
5 Omsorg	90 721 000	76 525 199	89 330 000	88 218 000	84 499 636

Tabell 13: Netto driftsramme for den enkelte tjeneste under Enhet for Omsorg

Kommentarer til budsjett for 2014

Enheten er kompensert med 3 mill ekstra i rammefordelingen i 2014 for å unngå uønskede kutt i sykehjemsavdelinger i enheten.

Enhetens ramme medfører en avvikling av dagtilbudet for hjemmeboende eldre, samt kutt i bemanningen i hjemmetjenesten og kjøkkentjenesten.

De økonomiske rammene innebærer en fortsatt krevende bemanningssituasjon, og gir liten mulighet til satsning innen for områder som rus og psykiatri, samt forebyggende arbeid rundt samhandlingsreformen.

Se for øvrig enhetens virksomhetsplan.

7.5 ENHET FOR KULTUR

	Budsjett 2014	Regnskap hittil i år	Rev. budsjett 2013	Budsjett 2013	Regnskap 2012
Netto lønnsutgifter	6 497 000	5 324 283	7 158 000	7 121 000	7 245 557
Andre utgifter	5 164 000	5 265 001	6 307 000	6 307 000	6 982 311
Overføringer (utgifter)	3 120 000	2 386 488	3 534 000	3 159 000	3 398 567
Finanstransaksjoner (utg)	187 000	190 083	132 000	132 000	387 959
Sum utgifter	14 968 000	13 165 855	17 131 000	16 719 000	18 014 394
Salgs- og leieinntekter	-2 970 000	-1 005 208	-2 280 000	-2 280 000	-2 875 126
Refusjoner	-382 000	-1 136 126	-1 059 000	-1 059 000	-2 272 827
Overføringsinntekter	-545 000	-795 093	-1 300 000	-1 300 000	-649 049
Finanstransaksjoner (innt.)	0	-15 000	-366 000	-31 000	-844 481
Sum inntekter	-3 897 000	-2 951 427	-5 005 000	-4 670 000	-6 641 483
Kultur drift	11 071 000	10 214 428	12 126 000	12 049 000	11 372 911

Tabell 14: Netto driftsrammer – Enhet for Kultur

Enheten inneholder følgende tjenester:

Tjenesteområde	Budsjett 2014	Regnskap hittil i år	Rev. budsjett 2013	Budsjett 2013	Regnskap 2012
1200 Administrasjon	0	787 412	511 000	506 000	680 314
3730 Risør Kino (avskrivninger)	183 000	183 000	0	0	188 000
3850 Kulturkontoret (avskrivninger)	4 000	4 000	0	0	5 000
61 Kultur - leder	187 000	974 412	511 000	506 000	873 314
2023 Den kulturelle skolesekken	0	-53 128	0	0	0
2315 Skolemusikk	60 000	60 000	60 000	60 000	60 000
3257 Designutvikling	175 000	393 319	175 000	175 000	204 664
3750 Tilskudd museum & akvarie	550 000	415 567	450 000	450 000	575 000
3770 Tilskudd kunstformidling	436 000	375 960	420 000	420 000	1 198 827
3801 Støtte til idrettslag m.m	150 000	132 141	150 000	150 000	94 288
3831 Int.kommunal kulturskole	1 933 000	1 924 076	1 933 000	1 933 000	1 813 475
3850 Kulturkontoret	1 045 000	430 844 505	1 055 000	1 055 000	797 360
3851 Kulturvern	0	0	25 000	25 000	20 000
3853 Div. kulturaktiviteter	1 375 000	1 339 161	1 614 000	1 614 000	550 592
62 Kultur - kultursjefen	5 724 000	435 431 601	5 882 000	5 882 000	5 314 206
3700 Biblioteket	2 153 000	1 662 616	2 174 000	2 166 000	2 146 251
3730 Risør Kino	611 000	843 752	727 000	724 000	495 073
3852 Risørhuset kulturfagligdrift	321 000	396 508	383 000	367 000	357 622
63 Kultur - Risørhuset	3 085 000	2 902 876	3 284 000	3 257 000	2 998 945
3255 Turistinformasjon	774 000	606 449	877 000	875 000	802 876
64 Kultur - Turistkontor	774 000	606 449	877 000	875 000	802 876
2342 Risør Frivillighetsentral	344 000	263 328	346 000	346 000	309 305
65 Kultur - Frivillighetsentralen	344 000	263 328	346 000	346 000	309 305
2314 Oppvekst	957 000	832 677	1 226 000	1 183 000	1 074 265
66 Kultur - Ungdomstjenesten	957 000	832 677	1 226 000	1 183 000	1 074 265
6 Kultur drift	11 071 000	10 214 428	12 126 000	12 049 000	11 372 911

Tabell 15: Netto driftsramme for den enkelte tjeneste under Enhet for Kultur

Kommentarer til budsjett for 2014

Budsjett 2014 er stort sett en videreføring av dagens drift.

Åpningen av det nye Risørhuset innebærer full drift, men uten at bemanningen styrkes. Minimumsbemanning innebærer at satsningen på kulturarrangementer er sårbar og kan bli vanskelig å gjennomføre på ønsket nivå.

Tilskudd til Risør Akvarium er økt med 100.000 til 400.000 og legges inn som fast tilskudd. Dette har gått på bekostning av øvrige kulturmidler til lag og foreninger, samt underskuddsgarantier.

Risør Akvarium har søkt om 450.000 i tilskudd fra 2014, men rådmannen har ikke funnet rom for å imøtekomme økningen. Søknaden er vedlagt i saken.

Se for øvrig enhetens virksomhetsplan.

7.6 ENHET FOR PLAN & BYGGESAK

	Budsjett 2014	Regnskap hittil i år	Rev. budsjett 2013	Budsjett 2013	Regnskap 2012
Netto lønnsutgifter	5 009 000	4 114 171	4 682 000	4 666 000	4 721 602
Andre utgifter	917 000	964 363	895 000	895 000	1 508 932
Overføringer (utgifter)	143 000	193 289	147 000	147 000	199 132
Finanstransaksjoner (utg)	51 000	51 303	52 000	52 000	281 897
Sum utgifter	6 120 000	5 323 126	5 776 000	5 760 000	6 711 563
Salgs- og leieinntekter	-4 247 000	-3 144 837	-3 840 000	-3 840 000	-5 264 079
Refusjoner	-169 000	-185 872	-261 000	-261 000	-334 156
Overføringsinntekter	0	0	0	0	-475 000
Finanstransaksjoner (innt.)	-109 000	0	-104 000	-104 000	-302 262
Sum inntekter	-4 525 000	-3 330 709	-4 205 000	-4 205 000	-6 375 497
Plan & byggesak	1 595 000	1 992 417	1 571 000	1 555 000	336 067

Tabell 16: Netto driftsrammer – Enhet for plan & byggesak

Enheten inneholder følgende tjenester:

Tjenesteområde	Budsjett 2014	Regnskap hittil i år	Rev. budsjett 2013	Budsjett 2013	Regnskap 2012
3010 Plansaksbehandling	1 072 000	851 338	862 000	862 000	981 227
3020 Byggesak	124 000	689 167	267 000	251 000	-559 682
3030 Kart og Oppmåling	-325 000	-95 093	-278 000	-278 000	-694 630
3200 Kommunale skoger	14 000	0	14 000	14 000	0
3290 Land og skogbrukskontoret	710 000	537 257	706 000	706 000	609 152
3355 Universell utforming	0	2 963	0	0	0
3602 Fallvilt - komm.fond	0	6 785	0	0	0
71 Plan & Byggesak	1 595 000	1 992 417	1 571 000	1 555 000	336 067
7 Plan & byggesak	1 595 000	1 992 417	1 571 000	1 555 000	336 067

Tabell 17: Netto driftsramme for den enkelte tjeneste under Enhet for plan & byggesak

Kommentarer til budsjett for 2014

Budsjett 2014 er stort sett en videreføring av driften i 2013.

Enheten har økte lønnsutgifter som hovedsakelig må kompenseres med økte inntekter på Byggesak og Kart og oppmåling. Behandlingsgebyrene er foreslått økt i egen sak som behandles samtidig med budsjettet.

Enhetens inntekter er avhengig av byggeaktiviteten i markedet som er vanskelig å forutsi, og er budsjettert optimistisk.

Enhetens har et lite nettobudsjett, hvor lønnskostnadene utgjør ca 82 % av alle utgifter, som gir lite handlingsrom i budsjettet. Kutt i stillinger vil medføre tilsvarende bortfall av inntekter, mens økning i stillinger ikke automatisk medfører tilsvarende økte inntekter.

Se for øvrig enhetens virksomhetsplan.

7.7 VAR – VANN, AVLØP OG RENOVASJON (SELVKOSTOMRÅDENE)

	Regnskap		Rev. budsjett		Regnskap
	Budsjett 2014	hittil i år	2013	Budsjett 2013	2012
Netto lønnsutgifter	5 818 000	4 535 101	5 500 000	5 500 000	4 576 948
Andre utgifter	12 252 000	5 726 838	12 698 000	12 698 000	9 509 049
Overføringer (utgifter)	0	4 448	0	0	728 420
Finanstransaksjoner (utg)	12 607 000	3 323	13 867 000	13 867 000	16 644 559
Sum utgifter	30 677 000	10 269 710	32 065 000	32 065 000	31 458 976
Salgs- og leieinntekter	-20 168 000	-16 816 734	-21 850 000	-21 850 000	-23 023 503
Refusjoner	0	2 613	-34 000	-34 000	-22 986
Finanstransaksjoner (innt.)	-10 509 000	0	-10 181 000	-10 181 000	-8 412 488
Sum inntekter	-30 677 000	-16 814 121	-32 065 000	-32 065 000	-31 458 977
Teknisk Drift - VAR	0	-6 544 410	0	0	0

Tabell 18: Netto driftsrammer – VAR (selvkostområdene)

Risør kommune har ansvaret for vann- og avløpstjenestene i kommunen, mens ØABV og RTA har ansvaret for hhv feiing og renovasjonstjenestene.

VAR-områdene er selvkostområder som gjør at det ikke blir noen netto driftsrammer på tjenestene.

Alle tjenester avregnes mot fond ved årets slutt, og er følgelig ikke noen direkte belastning på Risør kommunes driftsbudsjett.

Gebyrene er foreslått uendret innenfor alle avgiftsområder for å tilfredsstille kravene om 5 års grense for fondsdisponeringer, samt for å opprettholde stabile avgifter for innbyggerne. Risør kommune har relativt store VAR-fond og ønsker å bygge ned disse til et fornuftig nivå, hvor vi videre vil ha en «normal-utvikling» av gebyrene.

Se for øvrig rådmannens innstilling for de enkelte gebyrene.

Følgende tabell viser gebyrutviklingen de siste årene innenfor VAR-områdene i Risør kommune.

Gebyr / År	2011		2012		2013		2014	
	Kr	% økn	Kr	% økn	Kr	% økn	Kr	% økn
Vann abonnement	1 320,00	10,18	1 386,00	5,00	1 386,00	0,00	1 386,00	0,00
Vann forbruk pr. m3	6,99	10,25	7,34	5,01	7,34	0,00	7,34	0,00
Avløp abonnement	2 125,00	10,16	2 125,00	0,00	1 700,00	-20,00	1 700,00	0,00
Avløp forbruk pr. m3	14,76	10,15	14,76	0,00	11,81	-19,99	11,81	0,00
Renovasjon normalabo.	2 430,00	14,89	2 430,00	0,00	2 626,00	8,07	2 626,00	0,00
Feieavgift pr pipe	264,60	5,00	264,60	0,00	264,60	0,00	264,60	0,00
Slamgebyr	1 180,00	5,64	1 080,00	-8,47	1 140,00	5,56	1 140,00	0,00

Tabell 19: Gebyrutvikling kommunale avgifter (selvkostområdene)

Ny hovedplan for vann og avløp som er lagt frem i handlingsprogram og økonomiplan viser hvilke investeringer som vil bli gjort innenfor selvkostområdene fremover. Disse investeringene vil påvirke gebyrene fremover, men enheten jobber med å holde disse så stabile som mulig i perioden ved hjelp av selvkostfondene.

Se for øvrig virksomhetsplan under Eiendom & tekniske tjenester.

7.8 ENHET FOR EIENDOM & TEKNISKE TJENESTER

	Regnskap		Rev. budsjett		Regnskap
	Budsjett 2014	hittil i år	2013	Budsjett 2013	2012
Netto lønnsutgifter	19 141 000	15 750 060	19 497 000	19 370 000	17 263 676
Andre utgifter	24 480 000	22 394 835	24 662 000	24 828 000	28 579 997
Overføringer (utgifter)	430 000	3 156 022	2 226 000	2 060 000	3 975 488
Finanstransaksjoner (utg)	14 762 000	14 782 111	13 263 000	13 263 000	13 788 570
Sum utgifter	58 813 000	56 083 028	59 648 000	59 521 000	63 607 731
Salgs- og leieinntekter	-18 797 000	-16 359 799	-19 139 000	-19 139 000	-18 964 776
Refusjoner	-286 000	-2 997 609	-2 033 000	-2 033 000	-4 343 097
Overføringsinntekter	-380 000	-419 000	-380 000	-380 000	-551 300
Finanstransaksjoner (innt.)	0	0	0	0	-25 000
Sum inntekter	-19 463 000	-19 776 408	-21 552 000	-21 552 000	-23 884 173
Eiendom & tekniske tjenester	39 350 000	36 306 620	38 096 000	37 969 000	39 723 558

Tabell 20: Netto driftsrammer– Enhet for Eiendom & tekniske tjenester

Enheten inneholder følgende tjenester:

Tjenesteområde	Budsjett 2014	Regnskap hittil i år	Rev. budsjett 2013	Budsjett 2013	Regnskap 2012
1210 Eiendomsforvaltning	2 192 000	1 635 163	2 197 000	2 169 000	1 547 279
1300 Drift av adm bygg	1 567 000	1 526 114	1 646 000	1 646 000	1 326 123
2211 Drift av barnehagelokaler	1 157 000	1 175 322	1 154 000	1 154 000	1 400 188
2221 Drift av skolelokaler	4 858 000	4 688 896	3 965 000	4 051 000	4 473 756
2610 Drift av institusjoner	860 000	1 831 144	929 000	1 009 000	1 212 762
2650 Utleieboliger	1 057 000	1 214 724	222 000	222 000	1 647 322
2651 Kommunale festetomter	-180 000	-9 990	-180 000	-180 000	-219 940
3253 Utleie næringsbygg/areal	-1 236 000	-1 070 453	-1 112 000	-1 112 000	-1 249 873
3802 Idrettslokaler	644 000	636 200	596 000	596 000	625 108
3810 Idrettsbygget	572 000	664 959	583 000	583 000	570 048
3811 Idrettshallen	323 000	363 553	326 000	326 000	397 299
3860 Kommunale kulturbygg	184 000	345 502	62 000	62 000	402 798
3901 Presteboliger	55 000	-24 440	57 000	57 000	-30 708
91 Eiendom & teknisk drift - leder	12 053 000	12 976 694	10 445 000	10 583 000	12 104 162
1300 Drift av adm bygg	103 000	73 061	103 000	103 000	46 454
2211 Drift av barnehagelokaler	275 000	161 971	276 000	276 000	199 445
2221 Drift av skolelokaler	1 326 000	998 142	1 319 000	1 319 000	963 165
2610 Drift av institusjoner	1 132 000	980 580	1 063 000	1 063 000	1 084 977
2650 Utleieboliger	307 000	243 892	305 000	304 000	267 991
3810 Idrettsbygget	258 000	218 242	228 000	228 000	248 554
3811 Idrettshallen	154 000	127 867	156 000	156 000	68 951
3860 Kommunale kulturbygg	446 000	450 500	604 000	437 000	566 151
92 Eiendom - Vaktmestertjeneste	4 001 000	3 254 255	4 055 000	3 886 000	3 445 688
1202 Prosjekter	0	0	0	0	9 699
1204 Kantine kommunehuset	118 000	30 765	134 000	134 000	116 287
1300 Drift av adm bygg	1 227 000	993 788	1 181 000	1 169 000	1 192 267
2211 Drift av barnehagelokaler	614 000	238 874	568 000	568 000	519 960
2221 Drift av skolelokaler	3 532 000	2 725 871	3 543 000	3 511 000	3 020 606
2610 Drift av institusjoner	2 325 000	2 105 611	2 306 000	2 281 000	2 119 381
2650 Utleieboliger	69 000	125 415	100 000	100 000	61 637
3253 Utleie næringsbygg/areal	893 000	814 394	912 000	907 000	843 123
3810 Idrettsbygget	458 000	377 417	459 000	456 000	397 365
3811 Idrettshallen	366 000	263 488	293 000	290 000	285 484
3860 Kommunale kulturbygg	347 000	374 989	372 000	370 000	441 247
93 Eiendom - Renholdstjeneste	9 949 000	8 050 612	9 868 000	9 786 000	9 007 056
3256 Invest. i næringsareal	0	0	29 000	29 000	0
3300 Tilskudd til Øysangfergen	425 000	425 000	425 000	425 000	400 000
3320 Kommunale veier	5 470 000	5 072 020	5 305 000	5 300 000	5 767 471
3321 Parkering	-220 000	-131 440	-495 000	-501 000	-415 672
3322 Miljø og trafikksikkerhetstiltak	944 000	462 624	983 000	983 000	688 283
3350 Parker og lekeplasser	406 000	749 049	848 000	846 000	858 669
3380 Forebyggende arbeid	340 000	634	340 000	340 000	189 613
3390 Brannvesen	7 627 000	6 504 672	7 626 000	7 626 000	6 553 850
3391 Oljevernberedskap	45 000	44 799	45 000	45 000	27 622
3600 Naturforvaltning	390 000	174 802	351 000	350 000	323 561
3607 Risør Havnevesen	-2 424 000	-1 494 752	-2 119 000	-2 119 000	470 515
3800 Drift av idrettsanlegg	344 000	214 651	347 000	347 000	302 546
3802 Idrettslokaler	0	3 000	40 000	40 000	0
3805 Inv. i idrettsanlegg	0	0	3 000	3 000	0
94 Eiendom - Tekniske tjenester	13 347 000	12 025 059	13 728 000	13 714 000	15 166 652
9 Eiendom & tekniske tjenester	39 350 000	36 306 620	38 096 000	37 969 000	39 723 558

Tabell 21: Netto driftsramme for den enkelte tjeneste under Enhet for Eiendom & tekniske tjenester

Kommentarer til budsjett for 2014

Budsjettet er stort sett basert på videreføring av driften i 2013, uten at man har kunnet justere fullt utfor forventet prisstigning på varer og tjenester som kreves i enheten.

Enheten har fokus på energieffektivisering og kommunen skal fremstå som et ”miljøfyrtårn”. Energikostnadene er videreført fra 2013 nivå som innebærer en reduksjon av forbruket da det er forventet en prisstigning fra leverandøren.

Enhetens leieinntekter er redusert til forventet 2013-nivå som følge av mye tomme lokaler.

Enheten har redusert bemanningen til tross for at vedlikeholdsbehovet øker som følge av ferdigstilling av nybygg i 2014.

Enheten har økt satsene på båtplassleie med 20 %, som medfører at prisene ligger på nivå med private aktører og kan bidra til økt utbygging av private båtplasser.

A/S Østre Søndeled og Risør Fjordruter (Øysangfergen) har søkt om kr.450.000 i tilskudd for 2014, en økning på kr.25.000 fra 2013. Rådmannen har ikke funnet rom for å imøtekomme økningen og har videreført tilskuddet på kr.425.000.

Se for øvrig enhetens virksomhetsplan.

7.9 ENHET FOR BARNEHAGE OG BARNESKOLE

	Regnskap		Rev. budsjett		Regnskap
	Budsjett 2014	hittil i år	2013	Budsjett 2013	2012
Netto lønnsutgifter	67 119 000	56 114 237	66 595 000	65 972 000	66 790 517
Andre utgifter	32 402 500	31 049 003	31 897 000	31 897 000	31 835 880
Overføringer (utgifter)	685 000	619 581	-241 000	-241 000	879 537
Finanstransaksjoner (utg)	625 000	629 025	918 000	918 000	658 527
Sum utgifter	100 831 500	88 411 846	99 169 000	98 546 000	100 164 461
Salgs- og leieinntekter	-8 527 500	-6 056 267	-6 615 000	-6 555 000	-6 893 736
Refusjoner	-2 985 000	-2 186 717	-2 971 000	-2 971 000	-3 261 486
Overføringsinntekter	-225 000	-185 000	0	0	-303 633
Finanstransaksjoner (innt.)	0	0	0	0	-71 600
Sum inntekter	-11 737 500	-8 427 984	-9 586 000	-9 526 000	-10 530 455
Barneskoler & barnehager	89 094 000	79 983 863	89 583 000	89 020 000	89 634 007

Tabell 22: Netto driftsrammer – Enhet for barnehage og barneskole

Enheten inneholder følgende tjenester:

Tjenesteområde	Budsjett 2014	Regnskap	Rev. budsjett	Budsjett 2013	Regnskap
		hittil i år	2013		2012
2020 Grunnskoleundervisning	28 276 500	24 868 219	28 283 000	28 111 000	30 262 185
2150 SFO	88 500	1 475 439	2 805 000	2 755 000	2 292 697
2151 FFO (Fotball Fritids Ordningen)	0	-1 503	0	0	33 947
111 Barnehage & Barneskole - Risør	28 365 000	26 342 155	31 088 000	30 866 000	32 588 828
2010 Kommunale barnehager	2 127 000	1 723 089	2 209 000	2 111 000	1 959 671
2020 Grunnskoleundervisning	3 791 000	2 858 899	3 547 000	3 537 000	3 514 811
2130 Voksenoppl./Fremmedspråkl	45 000	45 000	0	0	0
2150 SFO	141 000	106 603	166 000	166 000	121 192
112 Barnehage & Barneskole - Hope	6 104 000	4 733 591	5 922 000	5 814 000	5 595 675
2020 Grunnskoleundervisning	10 393 000	7 838 374	9 240 000	9 202 000	8 711 078
2150 SFO	631 000	465 206	691 000	680 000	497 786
113 Barnehage & barneskole - Søndeled	11 024 000	8 303 580	9 931 000	9 882 000	9 208 864
2010 Kommunale barnehager	5 719 000	5 386 362	7 313 000	7 175 000	7 111 080
114 Barnehage & barneskole - Fargeskrinet bhg	5 719 000	5 386 362	7 313 000	7 175 000	7 111 080
2010 Kommunale barnehager	3 451 000	2 773 680	3 362 000	3 332 000	4 308 627
115 Barnehage & barneskole - Randvik bhg	3 451 000	2 773 680	3 362 000	3 332 000	4 308 627
2010 Kommunale barnehager	1 539 000	2 143 481	2 404 000	2 396 000	1 183 990
116 Barnehage & barneskole - Maurtua	1 539 000	2 143 481	2 404 000	2 396 000	1 183 990
1200 Administrasjon	4 080 000	2 036 773	1 010 000	1 009 000	1 759 819
2010 Kommunale barnehager	419 000	451 294	35 000	35 000	504 737
2011 Private barnehager (tilsk)	24 000 000	23 931 614	24 000 000	24 000 000	21 871 878
2020 Grunnskoleundervisning	70 000	72 208	0	0	251 761
2113 Førskoletiltak	2 348 000	2 417 239	2 618 000	2 611 000	3 342 418
2114 Førskoletiltak minoritetsbarn	0	82 292	0	0	-80 138
2230 Skoleskyss	1 975 000	1 309 594	1 900 000	1 900 000	1 986 467
119 Barnehage & barneskole - Leder	32 892 000	30 301 014	29 563 000	29 555 000	29 636 942
11 Barneskoler & barnehager	89 094 000	79 983 863	89 583 000	89 020 000	89 634 007

Tabell 23: Netto driftsramme for den enkelte tjeneste under Enhet for barnehage og barneskole

Kommentarer til budsjett for 2014

Enheten har måtte gjøre tiltak for å balansere budsjettet mot tildelt budsjetttramme, som vil medføre konsekvenser både for skolene og de kommunale barnehagene. Hovedutfordringen har vært at enheten måtte kutte ut fra et driftsnivå som ligger godt over dagens budsjetttramme som følge av at nedskjæringer fra tidligere ikke er blitt gjennomført.

Pedagoger og assistenter i skolene er redusert i forhold til synkende elevtall og færre antall klasser. Kostra-tall viser at Risør kommune ligger vesentlig høyere i brutto driftsutgifter per elev enn sammenlignbare kommuner.

Kommunale barnehager vil drifte strengt med norm for bemanning per avdeling. Løpende opptak vil kunne bli vanskelig.

Rådmannen foreslår en økning i betalingsattsene på SFO og i barnehager i innstillingen for å heve nivået opp til tilsvarende satser som nabokommuner.

Maurtua barnehage avvikles fra høsten 2014 som følge av nedgang i antall barn, og driften innlemmes i Fargeskrinet barnehage.

Enheten har budsjettet med 24 mill i kostnad til tilskudd til de private barnehagene, som er det samme som i 2013. Kostnaden er usikker som følge av usikkerhet om fordelingen av barn i private og kommunale barnehager på høsten neste år og hvor mange barn som kommer inn fra høsten av. En økning i kostnadene til private barnehager bør dekkes av disposisjonsfond for å unngå ytterligere kutt i enheten.

Se for øvrig enhetens virksomhetsplan.

7.10 ENHET FOR UNGDOMSSKOLE OG VOKSENOPPLÆRING

	Regnskap		Rev. budsjett		Regnskap
	Budsjett 2014	hittil i år	2013	Budsjett 2013	2012
Netto lønnsutgifter	30 165 000	25 552 641	30 981 000	30 641 000	30 226 992
Andre utgifter	5 433 000	3 495 260	5 458 000	5 458 000	5 632 632
Overføringer (utgifter)	0	464 146	0	0	445 366
Finanstransaksjoner (utg)	55 000	65 971	56 000	56 000	72 496
Sum utgifter	35 653 000	29 578 018	36 495 000	36 155 000	36 377 486
Salgs- og leieinntekter	-180 000	-182 696	-150 000	-150 000	-284 990
Refusjoner	-7 080 000	-5 969 506	-7 750 000	-7 750 000	-7 334 642
Overføringsinntekter	0	-466 740	0	0	-125 000
Sum inntekter	-7 260 000	-6 618 942	-7 900 000	-7 900 000	-7 744 632
Ungdomskole og Voksenopplæring	28 393 000	22 959 076	28 595 000	28 255 000	28 632 853

Tabell 24: Netto driftsrammer – Enhet for Ungdomsskole og voksenopplæring

Enheten inneholder følgende tjenester:

Tjenesteområde	Regnskap		Rev. budsjett		Regnskap
	Budsjett 2014	hittil i år	2013	Budsjett 2013	2012
2020 Grunnskoleundervisning	23 343 000	18 919 020	23 473 000	23 162 000	22 539 225
2026 Gr.skole - andre kommuner	2 300 000	1 022 129	2 350 000	2 350 000	2 302 276
2140 Spesialscole (Grimstad&Arendal)	0	0	0	0	59 198
121 Risør ungdomskole	25 643 000	19 941 149	25 823 000	25 512 000	24 900 700
2130 Voksenoppl./Fremmedspråkl	1 948 000	2 366 313	2 042 000	2 013 000	3 006 117
2131 Voksenopplæring utv.hemm.	802 000	651 614	730 000	730 000	726 037
122 Risør ungdomskole - VIRK	2 750 000	3 017 926	2 772 000	2 743 000	3 732 154
12 Ungdomskole og Voksenopplæring	28 393 000	22 959 076	28 595 000	28 255 000	28 632 853

Tabell 25: Netto driftsramme for den enkelte tjeneste under Enhet for Ungdomskole og voksenopplæring

Kommentarer til budsjett for 2014

Budsjettet for 2014 er stort sett en videreføring av dagens drift.

Budsjettet forutsetter en reduksjon i antall stillinger i ungdomskolen og voksenopplæringen fra høsten av gjennom naturlig avgang og vikariat som ikke fornyes.

Se for øvrig enhetens virksomhetsplan.

7.11 ENHET FOR KVALIFISERING

	Regnskap		Rev. budsjett		Regnskap
	Budsjett 2014	hittil i år	2013	Budsjett 2013	2012
Netto lønnsutgifter	40 092 000	32 841 004	36 388 000	35 847 000	35 676 513
Andre utgifter	18 896 000	17 029 081	17 937 000	17 855 000	19 015 869
Overføringer (utgifter)	8 818 000	9 758 402	8 997 000	9 077 000	10 817 131
Finanstransaksjoner (utg)	100 000	14 756	100 000	100 000	541 695
Sum utgifter	67 906 000	59 643 243	63 422 000	62 879 000	66 051 208
Salgs- og leieinntekter	-1 350 000	-1 011 993	-1 150 000	-1 150 000	-1 313 689
Refusjoner	-18 399 000	-4 947 918	-16 117 000	-15 811 000	-17 475 517
Overføringsinntekter	-17 123 000	-11 032 023	-14 902 000	-14 902 000	-14 493 980
Finanstransaksjoner (innt.)	-100 000	-81 123	-150 000	-100 000	-272 219
Sum inntekter	-36 972 000	-17 073 057	-32 319 000	-31 963 000	-33 555 405
Kvalifisering	30 934 000	42 570 187	31 103 000	30 916 000	32 495 803

Tabell 26: Netto driftsrammer – Enhet for Kvalifisering

Enheten inneholder følgende tjenester:

Tjenesteområde	Budsjett 2014	Regnskap		Rev. budsjett		Regnskap 2012
		hittil i år	2013	Budsjett 2013	Budsjett 2013	
1200 Administrasjon	1 685 000	1 401 826	2 019 000	2 019 000	1 419 009	
2419 Prosjekt - Diagnose, behandlig, re-/habilitering	23 000	0	23 000	23 000	0	
2420 Sosialkontortjenester	306 000	354 227	319 000	304 000	406 545	
2422 Annet foreb. H/S-arbeid (støttekontakter)	1 446 000	1 449 753	1 863 000	1 863 000	2 225 091	
2440 Barnevernstjeneste	0	142 318	225 000	150 000	50 687	
131 Kvalifisering - Leder	3 460 000	3 348 123	4 449 000	4 359 000	4 101 332	
2021 PP-tjenesten	2 147 000	1 176 450	2 445 000	2 433 000	2 079 648	
2900 PP-tjenesten int.komm.samarbeid	0	1 742 998	0	0	0	
132 Kvalifisering - PPT	2 147 000	2 919 448	2 445 000	2 433 000	2 079 647	
2420 Sosialkontortjenester	4 400 000	3 399 548	4 093 000	3 921 000	3 748 410	
2423 Forebyggende edrusk.arb.	-25 000	146 677	-25 000	-25 000	-55 561	
2760 Kvalifiseringsprogram	2 025 000	1 064 888	2 013 000	2 013 000	1 491 967	
2810 Økonomisk sosialhjelp	3 853 000	4 419 878	4 455 000	4 605 000	4 807 821	
2811 Tilskudd til Komm.avgifte	10 000	11 889	10 000	10 000	9 628	
2830 Bolig tilskudd (husbank)	-90 000	-48 136	-70 000	-70 000	0	
133 Kvalifisering - Sosial	10 173 000	8 994 744	10 476 000	10 454 000	10 002 264	
2440 Barnevernstjeneste	2 893 000	1 956 416	2 464 000	2 456 000	2 561 695	
2510 Støttekont.tilsynsfør.mm	413 000	567 809	220 000	220 000	255 189	
2511 Besøks-og avlastrn.hjem	1 216 000	1 079 264	721 000	721 000	936 746	
2512 Barneverntiltak	825 000	816 727	600 000	600 000	487 580	
2520 Fosterhjem	4 407 000	4 392 550	4 075 000	4 075 000	4 366 980	
2522 Plassering på institusjon	310 000	337 707	30 000	30 000	79 785	
134 Kvalifisering - Barnevern	10 064 000	9 150 473	8 110 000	8 102 000	8 687 975	
2421 Flyktningekontoret	1 648 000	1 030 266	1 656 000	1 656 000	1 531 611	
2750 Introduksjonsstønad	3 475 000	2 712 539	4 225 000	4 225 000	4 158 726	
2815 Økonomisk hjelp til flykt	2 700 000	3 144 677	1 975 000	1 975 000	2 630 597	
8500 Flytningstillskudd	-11 112 000	-4 945 450	-9 143 000	-9 143 000	-7 228 400	
135 Kvalifisering - Flyktning	-3 289 000	1 942 032	-1 287 000	-1 287 000	1 092 534	
2320 Helsestasjonstjenester	3 213 000	2 513 864	3 208 000	3 179 000	2 618 819	
2322 Skolehelsestjenester	251 000	194 747	242 000	240 000	190 320	
2330 Helserådtjenester	190 000	182 677	180 000	180 000	112 093	
2410 Turnuskandidat	454 000	717 542	432 000	432 000	487 942	
2411 Driftstilskudd leger	2 798 000	2 081 720	2 715 000	2 715 000	2 723 065	
2412 Driftstilskudd fysioterap	1 545 000	1 265 949	1 535 000	1 535 000	1 570 287	
2413 Legevakt og legevaktssentr	1 548 000	1 332 725	1 499 000	1 499 000	1 357 190	
136 Kvalifisering - Helse	9 999 000	8 289 224	9 811 000	9 780 000	9 059 717	
2523 Enslige mindreårige Vestlandsstkket	-1 620 000	7 540 299	-3 341 000	-3 365 000	-3 282 327	
2524 Enslige mindreårige Ringveien	0	393 844	440 000	440 000	754 662	
137 Kvalifisering - Bokollektiv enslige mindreårige	-1 620 000	7 934 143	-2 901 000	-2 925 000	-2 527 665	
13 Kvalifisering	30 934 000	42 570 187	31 103 000	30 916 000	32 495 803	

Tabell 27: Netto driftsramme for den enkelte tjeneste under Enhet for Kvalifisering

Kommentarer til budsjett for 2014

Budsjettet for 2014 er bygget på videreføring av tjenestene fra 2013, men med reduserte ressurser i alle tjenester som vil forringe kvaliteten på arbeidet i relativt stor grad.

Forventet merforbruk i 2013 innebærer at kuttene i enheten blir større enn endringen i rammebehovet. Enheten har over flere år hatt merforbruk spesielt innen flyktning og barnevern som følge av optimistisk budsjettering. Disse tjenestene er nå budsjettert opp mot et mer realistisk nivå, men gir ikke rom for den innsats som ønskes faglig på tjenestene.

Enhetens økonomi er meget sårbar ifht kostnader på lovpålagte tjenester som leveres innenfor sosial, flyktning og barnevern, da disse er svært uforutsigbare og lite påvirkelige. Disse kostnadene kommer i «konkurrans» med ikke lovpålagte oppgaver som er faglig ønskede med satsning på bosetting av flyktninger og oppfølging av barn og unge.

Enheten har blitt kompensert med 217.000 i rammen som følge av statsbudsjettets satsning på helsestasjon og skolehelsetjeneste.

I statsbudsjettet er det foreslått å øke den kommunale egenandelen for opphold i barnevernsinstitusjon med ca 33 % som kan få økonomiske konsekvenser for enheten.

I statsbudsjettet er det i tillegg foreslått å innføre kommunal medfinansiering på utgifter knyttet til barnevernstiltak for enslige mindreårige flyktninger med 10 %, i tillegg at egenandelen pr barn er oppjustert med lønnsvekst. Dette får økonomisk konsekvens for Enslige mindreårige og er forsøkt innarbeidet i budsjettet.

Se for øvrig enhetens virksomhetsplan og virksomhetsplan fra NAV-Risør.

8) Investeringer i 2014

Investeringsbudsjettet er lagt frem og grundig omtalt i økonomiplanen 2014-2017 som ble fremlagt formannskap og bystyret i oktober. Vi legger derfor kun frem hovedtallene for investeringene som skal gjennomføres i 2014 forsøkt logisk fordelt på de nye satsningsområdene.

For ytterligere spesifisering vises det til referansen som henviser til Handlingsprogram og Økonomiplan for 2014-2017 hvor prosjektet er nærmere beskrevet.

8.1 KUNNSKAP

Investeringsprosjekt	Ref. HP 14-17	Satnings- område	Investerings- utgift	Låne- finansiering	Annen finansiering
IKT - Risør barneskole	6,1,4	Kunnskap	400	400	0
Renovering Risør barneskole	6,1,2	Kunnskap	13 000	13 000	0
Sum satsningsområde "Kunnskap"			13 400	13 400	0

Tabell 28: Investeringer «Kunnskap»

8.2 REGIONAL UTVIKLING

Investeringsprosjekt	Ref. HP 14-17	Satnings- område	Investerings- utgift	Låne- finansiering	Annen finansiering
Rehabilitering Sandnes ressurscenter	10,2,1	Regional utvikling	1 500	1 500	0
Randvik barnehage - utvidelse	8,1,2	Regional utvikling	4 000	4 000	0
Flyktningboliger	8,1,4	Regional utvikling	5 000	5 000	0
Prosjekter m/tilskuddsordninger	NY	Regional utvikling	800	400	400
Gjernes - vann og avløp	8,1,15	Regional utvikling	14 000	14 000	0
Hovedplan vann & avløp	13,3,3	Regional utvikling	12 000	12 000	0
Moen - Avløp, diverse tiltak	8,4,4	Regional utvikling	1 000	1 000	0
Sum satsningsområde "Regional utvikling"			38 300	37 900	400

Tabell 29: Investeringer «Regional utvikling»

Nye momenter etter HP/ØP:

Det foreslås avsatt kr.800.000 til prosjekter med tilskuddsordninger knyttet til Friluftsmidler, Nærmiljøanlegg eller Trafikksikkerhetstiltak som delfinansieres av ulike tilskudd så lenge kommunen bidrar med ca 50 % egenandel.

8.3 ATTRAKTIVITET

Investeringsprosjekt	Ref. HP 14-17	Satnings- område	Investerings- utgift	Låne- finansiering	Annen finansiering
Utvidelse kirkegård og minnelund	13,2,5	Attraktivitet	2 000	2 000	0
Veger - standardheving	NY	Attraktivitet	1 000	1 000	0
Kommunale bruer	13,3,1	Attraktivitet	500	500	0
Kommunale kaier	13,3,2	Attraktivitet	2 300	2 300	0
Grunnerverv	18,2,5	Attraktivitet	500	0	500
Skilting nye veier	13,3,4	Attraktivitet	150	150	0
Sum satsningsområde "Attraktivitet"			6 450	5 950	500

Tabell 30: Investeringer «Attraktivitet»

Nye momenter etter HP/ØP:

Det foreslås at det avsettes 1 mill til standardheving av de kommunale veiene slik det har blitt gjort de siste årene for å kunne oppgradere veier med dårlig standard.

8.4 DIVERSE

Investeringprosjekt	Ref. HP 14-17	Satnings- område	Investerings- utgift	Låne- finansiering	Annen finansiering
Forsterkede boliger	11,2,1	Diverse	2 000	2 000	0
Nytt utstyr kjøkken Frydenborgsenteret	NY	Diverse	260	260	0
Maskiner/utstyr - Tekniske tjenester *	13,2,1	Diverse	1 400	1 400	0
Ny bil hjemmetjenesten	NY	Diverse	400	400	0
Egenkapitalinnskudd KLP	18,2,7	Diverse	10 000	0	10 000
Sum satsningsområde "Diverse"			14 060	4 060	10 000

Tabell 31: Investeringer «Diverse»

Nye momenter etter HP/ØP:

Det foreslås å bevilge kr.260.000 til utskifting av storkjøkkenutstyr på kjøkkenet på Frydenborgsenteret. Utstyret på kjøkkenet er relativt gammelt og utrangert.

Det foreslås også å bevilge kr.400.000 til ny bil til bruk for vaktmester i hjemmetjenestene i omsorgsenheten.

9) Vurderinger

I dette avsnittet gjøres noen vurderinger av budsjettet for 2014 som er presentert over. Innledningsvis vil statsbudsjettets virkninger for Risør kommune omtales. Deretter følger kommentarer til driftsbudsjettet og til slutt investeringsbudsjettet.

9.1 STATSBUDSJETTETS BETYDNING FOR RISØR KOMMUNE

Utvikling i frie inntekter - Skatt og rammetilskudd

Statsbudsjettet legger til grunn en vekst i samlede inntekter på 7,7 mrd (2 %), og en vekst i frie inntekter på 5,2 mrd (1,7 %), altså ca 1,2 mrd bedre enn det som ble signalisert i kommuneproposisjonen i mai. Etter at kommuneproposisjonen ble lagt frem er skatteanslaget økt med vel 1,8 mrd, som medfører at inntektsveksten blir lavere når den regnes fra anslag på regnskap for 2013.

Slik prognosen i statsbudsjettet for 2014 viser, blir Risør kommunes samlede frie inntekter i 2013 på ca kr.340.181.000,-. I budsjettet som presenteres her ligger samlede frie inntekter for 2014 på ca kr.351.199.000,-. Det er en vekst på ca kr.12.222.000,- eller ca 3,59 %.

Oppgavekorrigerende vekst (dvs. vekst i frie inntekter korrigerert for omlegginger) fra 2013 til 2014 er på kr.11.018.000,- eller ca 3,25 %. Dette er nominell vekst, og vekst i lønn og andre kostnader vil redusere den reelle økningen.

Lønnsveksten for 2014 forventes i statsbudsjettet å bli på 3,5 %. Prisveksten forventes å være 2 %. De frie inntektene økes med en deflator der lønnsvekst vektet 2/3 og prisvekst 1/3. Det betyr at for 2014 er deflator 3 %.

Realveksten for Risør kommune fra 2013 til 2014 blir dermed på ca 0,25 % og vises som nedenfor.

Forventet realvekst budsjett 2014	
Anslag frie inntekter 2013	338 977
Oppgavekorr.inntekter 2013	1 204
Anslag oppg.korr.frie inntekter 2013	340 181
<hr/>	
Anslag frie inntekter -2014 Sb	351 199
Oppgavekorrigerert vekst 13-14 i kr.	11 018
Oppgavekorrigerert vekst 13-14 i %	3,25 %
Deflator 2014	3,00 %
Realvekst	0,25 %

Tabell 32: Realvekst frie inntekter

De frie inntektene fra statsbudsjettet som ble lagt frem 14.oktober 2013 viser følgende:

	2013	2014	Endring	%-vis vekst
Innbyggertilskudd	149 519	156 427	6 908	
Utgiftsutjevning	22 301	18 674	(3 627)	
INGAR	(422)	2 753	3 175	
Særskilt fordeling	-	217	217	
Distriktstilskudd	4 266	4 371	105	
Ordinært skjønn	1 600	1 700	100	
Sum Rt u/skatt	177 264	184 142	6 878	3,88 %
Nto inntekstutj	27 834	32 265	4 431	15,92 %
Sum Rammetilskudd	205 098	216 407	11 309	5,51 %
Skatt på formue og inntekt	134 102	134 792	690	0,51 %
Skatt & rammetilskudd	339 200	351 199	11 999	3,54 %

Tabell 33: Skatt og rammetilskudd fra statsbudsjettet

Økningen i rammetilskuddet tilsvarer 5,51 %, og en økning i skattene med ca 0,51 %, sammenlignet med siste prognose for 2013. Totalt en økning på ca 3,54 %.

Risør kommune kommer dårlig ut av statsbudsjettet som vises gjennom meget lav vekst ifht resten av landet. Veksten for Risør kommune er på kr.372 pr innbygger, mens landsgjennomsnittet er på kr.1.135. Den lave veksten kompenseres delvis gjennom inntektsgarantiordningen (INGAR) som løfter veksten opp til minimum kr.300 pr innbygger under landsgjennomsnittet (kr.835 pr. innbygger). Hovedårsaken til den lave veksten er at Risør kommune har en svakere utvikling i demografien enn resten av landet.

Risør kommune er 5,31 % dyrere å drifte enn gjennomsnittet av landet, men allikevel 1,29 % billigere enn i 2013 ihht utgiftsbehovsindeksen.

Utgiftsbehovsindeksen viser at vi blir færre innbyggere i aldersgruppene 0-17 år (og spesielt i 0-1 år) og 80+ år som er de tunge gruppene i indeksen. Dette tilsier at kommunen skal være billigere å drifte i 2013 innenfor barnehage og grunnskole, og innenfor pleie og omsorg.

Sentrale endringer

Skolene

- Innføring av valgfag for 10.trinn fra høsten 2014.
- Kulturskoletilbud i skolefritidsordningen (SFO) videreføres med helårseffekt i 2014.

Barnehagene

- Makspris i barnehagene settes til kr.2.360 pr mnd.
- Likeverdig behandling av kommunale og private barnehager videreføres.
- Innføring av 2 barnehageopptak i året.

Kvalifisering

- I statsbudsjettet er det særskilt avsatt 180 mill til styrking av helsestasjon og skolehelsetjeneste i kommunene. For Risør sin del beløper dette seg til 217.000 som er styrket i rammen i kvalifiseringsenheten.

- Ordningen med kommunalt barnevern videreføres og kommunene kan søke om midler til stillinger hos Fylkesmannen.
- Økning av kommunal egenandel for opphold i barnevernsinstitusjon med ca 33 % til kr.50.000 pr mnd fra 2014.
- Kommunal medfinansiering for utgifter knyttet til barnevernstiltak for enslige mindreårige flyktninger innføres i 2014 med 10 % i tillegg til økt egenandel pr barn.

Omsorg

- Midlene til samhandlingsreformen ligger inne i rammetilskuddet og er prisjustert fra 2013. Samhandlingsreformmidlene er avsatt hos rådmannen til dekning av egenandelsregningene. Eventuelt mindreforbruk på denne utgiften ønskes avsatt til fond til finansiering av eventuelle senere merforbruk.

Habilitering

- Endring i finansieringsordningen til ressurskrevende tjenester ved å øke kommunenes egenandel fra 20 % til 22,5 % i tillegg til at innslagspunktet justeres for forventet lønnsvekst.

Satsingsområder - oppsummert

De nevnte satsningene fra statsbudsjettet er i hovedsak justert i budsjetttrammene til de aktuelle enhetene i budsjettprosessen og skal dermed være hensyntatt for Risør kommune sitt budsjett for 2014.

9.2 DRIFTSBUDSJETTET

Oppsummert ser driftsbudsjettene til de enkelte enhetene ut slik som vist under, med både brutto og netto rammer.

Enhet	Nto ramme	Bto utgifter	Bto inntekter
Rådmannen	31 133 000	31 503 000	-370 000
Støttefunksjoner	10 025 000	11 865 000	-1 840 000
Habilitering	28 469 000	61 358 000	-32 889 000
Omsorg	90 721 000	103 997 000	-13 276 000
Kultur	11 071 000	14 991 000	-3 920 000
Plan & byggesak	1 595 000	6 120 000	-4 525 000
VAR	0	30 677 000	-30 677 000
Eiendom & tekniske tjenester	39 350 000	58 813 000	-19 463 000
Barnehage & barneskole	89 094 000	103 460 500	-14 366 500
Ungdomskole & voksenopplæring	28 393 000	35 783 000	-7 390 000
Kvalifisering	30 934 000	68 503 000	-37 569 000
Felles utgifter og inntekter	-363 113 000	43 423 000	-406 536 000
Avsetninger	2 328 000	9 291 000	-6 963 000
Sum	0	579 784 500	-579 784 500

Tabell 34: Rammene for den enkelte enhet

Netto driftsresultat i budsjettet 2014

Tabellene under viser brutto og netto driftsresultat i budsjettet for 2014. Den første tabellen viser tall for hele den kommunale produksjonen. Den andre tabellen viser tall for kommunal produksjon eksklusive VAR områdene.

ØKONOMISK OVERSIKT - DRIFT			
	Budsjett 2014	Rev. Budsjett 2013	Regnskap 2012
DRIFTSINNTEKTER			
Brukerbetalinger	-16 537 500	-14 508 000	-14 910 998
Andre salgs- og leieinntekter	-50 272 000	-51 011 000	-54 634 222
Overføringer med krav til motytelser	-74 393 000	-82 025 000	-113 675 319
Rammetilskudd fra staten	-216 407 000	-205 098 000	-199 884 353
Andre statlige overføringer	-21 943 000	-19 558 000	-20 741 091
Andre overføringer	-250 000	-700 000	-823 112
Skatt på inntekt og formue	-134 792 000	-134 102 000	-125 358 415
Eiendomsskatt	-17 350 000	-15 490 000	-14 129 889
Sum driftsinntekter	-531 944 500	-522 492 000	-544 157 399
DRIFTSUTGIFTER			
Lønnsutgifter	262 882 000	260 727 000	266 774 324
Sosiale utgifter	88 229 000	86 367 000	85 934 176
Kjøp som inngår i kommunal prod.	54 077 500	55 482 000	58 589 916
Kjøp som erstatter egen prod.	58 864 000	59 511 000	55 800 145
Overføringer	35 709 000	38 000 000	38 501 688
Avskrivninger	22 076 000	21 038 000	20 887 536
Fordelte utgifter	350 000	-73 000	0
Sum driftsutgifter	522 187 500	521 052 000	526 487 786
Brutto driftsresultat	-9 757 000	-1 440 000	-17 669 614
EKSTERNE FINANSTRANSAKSJONER			
Finansinntekter			
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	-8 976 000	-9 026 000	-11 104 718
Mottatte avdrag på lån	-110 000	-110 000	-76 821
Sum eksterne finansinntekter	-9 086 000	-9 136 000	-11 181 539
Finansutgifter			
Renteutgifter, provisjon og andre finansutgifter	20 219 000	17 617 000	17 230 673
Avdragsutgifter	18 170 000	16 250 000	15 359 063
Utlån	100 000	100 000	89 210
Sum eksterne finansutgifter	38 489 000	33 967 000	32 678 946
Resultat eksterne finansieringstransaksjoner	29 403 000	24 831 000	21 497 407
Motpost avskrivninger	-22 006 000	-21 038 000	-20 887 536
Nettodriftsresultat	-2 360 000	2 353 000	-17 059 742
INTERNE FINANSTRANSAKSJONER			
Bruk av avsetninger			
Bruk av disposisjonsfond	0	-5 685 000	-2 657 000
Bruk av bundne fond	-10 618 000	-10 476 000	-11 067 129
Sum bruk av avsetninger	-10 618 000	-16 161 000	-13 724 129
Avsetninger			
Overført til investeringsregnskapet	0	4 000 000	9 478 886
Avsetninger disposisjonsfond	0	0	5 127 821
Avsetninger til bunde ford	8 311 000	9 808 000	15 176 778
Sum avsetninger	8 311 000	13 808 000	29 783 485
Udisponert (overskudd)	-4 667 000	0	-6 128 207
Til inndekning senere år (underskudd)	0	0	0
Resultat etter finanstransaksjoner	-4 667 000	0	0

Tabell 35: Økonomisk oversikt drift

ØKONOMISK OVERSIKT - DRIFT - EKSKL. VAR OMRÅDENE			
	Budsjett 2014	Rev. Budsjett 2013	Regnskap 2012
DRIFTSINNTEKTER			
Brukerbetalinger	-16 537 500	-14 508 000	-14 910 998
Andre salgs- og leieinntekter	-30 104 000	-29 161 000	-31 610 720
Overføringer med krav til motytelser	-74 393 000	-82 025 000	-113 469 411
Rammetilskudd fra staten	-216 407 000	-205 098 000	-199 884 353
Andre statlige overføringer	-21 943 000	-19 558 000	-20 741 091
Andre overføringer	-250 000	-700 000	-823 112
Skatt på inntekt og formue	-134 792 000	-134 102 000	-125 358 415
Eiendomsskatt	-17 350 000	-15 490 000	-14 129 889
Sum driftsinntekter	-511 776 500	-500 642 000	-520 927 989
DRIFTSUTGIFTER			
Lønnsutgifter	258 657 000	256 732 000	263 265 113
Sosiale utgifter	86 602 000	84 826 000	84 661 505
Kjøp som inngår i kommunal prod.	47 556 500	48 209 000	53 184 861
Kjøp som erstatter egen prod.	56 850 000	56 915 000	54 641 594
Overføringer	35 709 000	38 000 000	37 773 268
Avskrivninger	17 780 000	16 979 000	16 759 633
Fordelte utgifter	-3 333 000	-2 832 000	-2 923 432
Sum driftsutgifter	499 821 500	498 829 000	507 362 543
Brutto driftsresultat	-11 955 000	-1 813 000	-13 565 446
EKSTERNE FINANSTRANSAKSJONER			
Finansinntekter			
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	-8 976 000	-9 026 000	-11 104 718
Mottatte avdrag på lån	-110 000	-110 000	-76 821
Sum eksterne finansinntekter	-9 086 000	-9 136 000	-11 181 539
Finansutgifter			
Renteutgifter, provisjon og andre finansutgifter	20 219 000	17 617 000	17 228 358
Avdragsutgifter	18 170 000	16 250 000	15 359 063
Utlån	100 000	100 000	89 210
Sum eksterne finansutgifter	38 489 000	33 967 000	32 676 631
Resultat eksterne finansieringstransaksjoner	29 403 000	24 831 000	21 495 092
Motpost avskrivninger	-22 006 000	-21 038 000	-20 887 536
Nettodriftsresultat	-4 558 000	1 980 000	-12 957 890
INTERNE FINANSTRANSAKSJONER			
Bruk av avsetninger			
Bruk av disposisjonsfond	0	-5 685 000	-2 657 000
Bruk av bundne fond	-109 000	-295 000	-2 654 641
Sum bruk av avsetninger	-109 000	-5 980 000	-5 311 641
Avsetninger			
Overført til investeringsregnskapet	0	4 000 000	9 478 886
Avsetninger disposisjonsfond	0	0	5 127 821
Avsetninger til bunde fond	0	0	2 662 438
Sum avsetninger	0	4 000 000	17 269 145
Udisponert (overskudd)	-4 667 000	0	-6 128 207
Til inndekning senere år (underskudd)	0	0	0
Resultat etter finanstransaksjoner	-4 667 000	0	0

Tabell 36: Økonomisk oversikt drift ekskl. VAR-områdene

Netto driftsresultat i budsjettet som fremlegges er et overskudd på kr.2.360.000,- som gir et netto driftsresultat på ca 0,44 %. Dersom vi ser bort fra VAR-

området, får vi et netto driftsresultat på kr.4.558.000,- noe som gir et netto driftsresultat på ca 0,89 %. Årsaken til forskjellen er at VAR området finansieres fra bundne driftsfond hvor vi i 2014 bruker ca 2,2 mill til å finansiere selvkostområdene i stedet for å øke gebyrene.

Brutto-driftsresultat viser et overskudd på kr.9.757.000,- totalt sett, og på kr.11.955 000,- når vi ser bort fra VAR områdene.

Dette betyr at kommunen i 2014 vil bruke ca. kr.7.397.000,- av driftsmidlene til å dekke finansutgifter.

Dersom vi sammenlikner netto driftsresultat, ekskl. VAR-områdene, med revidert budsjett 2013, er utviklingen meget positiv som følge av at økningen i netto finansposter (ca.4,57 mill) er betydelig lavere enn økningen i netto driftsposter (ca.10,14 mill). Dette betyr at vi bruker en større andel av driftsinntektene våre i driftsenhetene ifht 2013.

Det er også positivt at Rådmannen i sitt budsjett har lagt opp å skjerme disposisjonsfondet ved ikke bruke av dette for å finansiere driften i 2014.

Rådmannen vurderer økonomien i driftsenhetene i 2014 til å være såpass stram at det ikke er rom for å budsjettere med noe overskudd i dette budsjettet, men har i sitt forslag laget et handlingsrom på kr.4.67 mill som kan brukes til å prioritere mellom de fremlagte kuttene som er tatt i driftsenhetene og på fellesområdene. Budsjettet fremstår derfor med et mindreforbruk på kr.4.667.000 i de økonomiske oversiktene.

Lønn

I budsjettforslaget for 2014 har kommunens utgifter til lønn økt med ca kr.4 mill fra revidert budsjett 2013. Dette tilsvarer 1,16 % økning.

Inkludert i denne økningen ligger utgifter til kvalifiseringsprogrammet og introduksjonsprogrammet med hhv.ca 2 mill og 3,4 mill på belastning lønn innen kvalifiseringsenheten. Korrigerer vi veksten for disse eksterne lønnskostnadene, vil veksten bli på ca kr.4,8 mill, eller ca 1,39 %.

	Forslag budsjett 2014	Revidert budsjett 2013	Endring kr	Endring %
Lønnsutgifter	262 882	260 727	2 155	0,83 %
Sosiale utgifter	88 229	86 367	1 862	2,16 %
sum	351 111	347 094	4 017	1,16 %
Kvalifiseringsprogrammet	2 000	1 988	12	0,60 %
Introduksjonsprogrammet	3 450	4 200	(750)	-17,86 %
Sum	345 661	340 906	4 755	1,39 %

Tabell 37: Utvikling lønnsutgifter

Vi kan se at veksten i lønnsutgifter utgjør ca 0,83 %, mens forventet årslønnsvekst i er lagt til 3,5 %. Avviket her skyldes i hovedsak at det budsjetteres med en lavere bemanning i 2014 enn i 2013.

Se for øvrig enhetenes virksomhetsplaner for ytterligere informasjon vedrørende endringer i bemanningen.

Ved vurdering av avsetning til lønnsoppgjøret 2014 benytter vi en modell fra Telemarkforskning som hensyntar forventet årslønnsvekst i statsbudsjettet (3,5 %), korrigert for overheng (0,40 %).

Beregning blir da som følger:

Estimert lønnsmasse 31/12-13			Beløp
Årslønnsvekst	340 000	3,50 %	11 900
Overheng fra 2013	340 000	-0,40 %	(1 360)
Lønnsavsetning 2014			10 540

Tabell 38: Beregning av avsetning til lønnsoppgjøret 2014

Det legges til grunn et lite overheng fra 2013 som skal trekkes ifra på årslønnsveksten på 3,5 %, som igjen tilsier at lønnsavsetningen for 2014 burde vært satt til ca 10,5 mill. Det er i rådmannens budsjett satt av 7 mill til lønnsoppgjøret neste år, og kan fremstå som optimistisk budsjettet. Dersom lønnsoppgjøret blir dyrere enn 7 mill må rådmannen finne inndekning for dette 2. tertial 2014. Rådmannen reduserte denne avsetningen med 1 mill for å skape handlingsrom i budsjettbehandlingen, og bør være med i vurderingene ved prioriteringen av dette i budsjettbehandlingen.

Lån, renter og avdrag

Tabellen under viser en oversikt over kommunens estimerte lånegjeld pr. 1/1-2014, samt beregnet renteutgifter og avdrag for 2014.

Lån	Navn	Restgjeld			Restgjeld		
		1/1	Renter	Avdrag	31/12	Type	
Nordea 1	Nordea 2008	100 000 000	1 936 603	0	100 000 000	Sertifikatlån 3 mnd Nibor	1,87 %
Nordea Swap (100")	Nordea 2008	0	3 001 110	0	0	RenteSwap, fast til flytende	4,81 %
Nordea 2	Nordea 2011	39 806 664	718 679	1 421 668	38 384 996	Sertifikat mot 3 mnd Nibor	1,83 %
Nordea Swap (42,65')	Nordea 2011	0	556 361	0	0	RenteSwap, fast til flytende	3,26 %
Nordea Swap (60")	Nordea swap	0	905 332	0	0	RenteSwap, fast til flytende	3,47 %
DnB 6 Swap 100"	DNB 2011	0	2 283 785	0	0	RenteSwap, fast til flytende	4,10 %
Kommunalbanken 9	20110139	110 475 930	2 596 184	4 555 720	105 920 210	Serielån Flytende rente	2,35 %
Kommunalbanken 10	20110140	176 029 434	4 136 692	6 836 092	169 193 342	Serielån Flytende rente	2,35 %
Kommunalbanken 13	20130179	63 916 660	1 502 042	2 166 680	61 749 980	Serielån Flytende rente	2,35 %
Nytt låneopptak 2013	Prognose	52 000 000	1 222 000	1 733 333	50 266 667	Serielån Flytende rente	2,35 %
KLP Kommunekreditt	10620 (2006)	12 860 338	352 562	1 066 666	11 793 672	Serielån, Flytende rente	2,35 %
Husbanken 1	11468801 3	2 956 360	57 014	295 638	2 660 722	Serielån, Fastrente	1,98 %
Husbanken 2	11421595 7	273 828	5 305	22 505	251 323	Serielån, Fastrente	1,98 %
Husbanken 3	11469381 5	9 955	234	3 982	5 973	Serielån, Fastrente	2,58 %
Husbanken 5	11503237-7	1 650 464	34 123	68 000	1 582 464	Serielån, Flytende rente	2,09 %
Sum		559 979 633	19 308 026	18 170 284	541 809 349		
Budsjettet i år			19 308 000	18 170 000		Snittrente portefølje 3,51	

Tabell 39: Låneportefølje med beregnet renter og avdrag for 2013.

Det er budsjettet med en forventet rente basert på gjennomsnittlig NIBOR på 2,35 % gjennom 2014 for lånene med flytende rente. Dette er en usikker post da renteutviklingen er vanskelig å forutse, men Norges Bank nedjusterte forventningene om renteøkning ved sist møte i oktober, og vi forventer at ikke renten kommer til å stige før etter sommeren 2014.

Anbefalinger fra Finansinnskjøp AS sier at kommuner med høy gjeldsbelastning bør budsjettere med en sikkerhetsmargin oppå det normalt anbefalte rentenivået. Det er anbefalt en sikkerhetsmargin på 0,73 % som rådmannen hadde lagt inn i sitt første utkast til budsjett. Denne ble tatt bort i sin helhet for å skape overskudd i budsjettet, og bør være med i vurderingene ved prioriteringen av dette i budsjettbehandlingen.

Låneopptaket for investeringene i 2014 er ikke lagt inn i tabellen da vi forventer å ta opp lånet på slutten av året og følgelig ikke vil gi noen effekt på løpende renter og avdrag i 2014, men først i 2015. Dersom likviditeten tilsier at lån må tas opp tidligere i året vil dette gi liten driftseffekt når utlånsrenten og innskuddsrenten er relativt like.

Lånemassen ved årets inngang vil kunne variere fra tabellen dersom investeringene i 2013 forskyves ut i 2014. Vi vil da ta ned lånefinansieringen og tilbakebetale den andelen vi forventer ikke vil bli brukt i 2013. På denne måten vil vi unngå ubrukte lånemidler ved årets utgang, som igjen slår ut på minimumsavdragsordningen og avdragsutgiftene.

Enkel gjennomsnittsberegning viser at det legges til grunn en gjennomsnittlig rente på den totale lånemassen på ca 3,51 % for budsjettet 2014.

9.3 INVESTERINGSBUDSJETTET

Finansiering av investeringene

Som oversikten i investeringsbudsjettet viser finansierer Risør kommune stort sett sine investeringer ved låneopptak.

Årets investeringer budsjetteres finansiert som følger:

Finansiering	Beløp
Bruk av fond	kr 10 500 000
Salgsinntekter/tilskudd	kr 400 000
Låneopptak	kr 61 310 000
Totale investeringsutgifter	kr 72 210 000

Tabell 40: Finansiering av budsjetterte investeringer 2014

Investeringsprosjektene:

Alle investeringsprosjekt omtalt tidligere og i HP/ØP fremstilles oppsummert i tabell.

Investeringsprosjekt	Ref. HP 14-17	Satnings- område	Investerings- utgift	Låne- finansiering	Annen finansiering
Rehabilitering Sandnes ressurscenter	10,2,1	Regional utvikling	1 500	1 500	0
Forsterkede boliger	11,2,1	Diverse	2 000	2 000	0
Nytt utstyr kjøkken Frydenborgsenteret	NY	Diverse	260	260	0
Randvik barnehage - utvidelse	8,1,2	Regional utvikling	4 000	4 000	0
Flyktningboliger	8,1,4	Regional utvikling	5 000	5 000	0
Prosjekter m/tilskuddsordninger	NY	Regional utvikling	800	400	400
Utvidelse kirkegård og minnelund	13,2,5	Attraktivitet	2 000	2 000	0
Veger - standardheving	NY	Attraktivitet	1 000	1 000	0
Kommunale bruer	13,3,1	Attraktivitet	500	500	0
Kommunale kaier	13,3,2	Attraktivitet	2 300	2 300	0
Maskiner/utstyr - Tekniske tjenester *	13,2,1	Diverse	1 400	1 400	0
Ny bil hjemmetjenesten	NY	Diverse	400	400	0
IKT - Risør barneskole	6,1,4	Kunnskap	400	400	0
Gjernes - vann og avløp	8,1,15	Regional utvikling	14 000	14 000	0
Hovedplan vann & avløp	13,3,3	Regional utvikling	12 000	12 000	0
Grunnerverv	18,2,5	Attraktivitet	500	0	500
Skilting nye veier	13,3,4	Attraktivitet	150	150	0
Moen - Avløp, diverse tiltak	8,4,4	Regional utvikling	1 000	1 000	0
Renovering Risør barneskole	6,1,2	Kunnskap	13 000	13 000	0
Egenkapitalinnskudd KLP	18,2,7	Diverse	10 000	0	10 000
				0	0
SUM			72 210	61 310	10 900
Sum satsningsområde "Kunnskap"			13 400	13 400	0
Sum satsningsområde "Regional utvikling"			38 300	37 900	400
Sum satsningsområde "Attraktivitet"			6 450	5 950	500
Sum satsningsområde "Diverse"			14 060	4 060	10 000
kontrollsum satsningsområder			72 210	61 310	10 900
Sum vann			13 000	13 000	0
Sum avløp			14 000	14 000	0
SUM EKSKL. VAR			45 210	34 310	10 900

Tabell 41: Investeringsbudsjett 2014

Totalt foreslås det investeringer for kr.72.210.000,- i 2014, hvorav kr.61.310.000,- må lånefinansieres. Av disse er det igjen kr.34.310.000,- som vedrører VAR-områdene. Det innebærer investeringer på kr.27.000.000,- som vil belaste driftsregnskapet med renter og avdrag fremover. Det legges opp til bruk av investeringsfond med kr.10.500.000 ifm grunnerverv og egenkapitalinnskudd ved gjennintreden i KLP.

Rådmannen har bevisst holdt igjen på investeringsbudsjettet for å tilstrebe å holde seg innenfor handlingsregelen som ble vedtatt i bystyret tidligere. Med det fremlagte budsjettet for 2014 og investeringsplanen i HP/ØP 2014-2017 vil dette være oppnåelig.

9.4 VIDERE ENDRING AV BUDSJETTERING AV INVESTERINGER

Administrasjonen er inne i en prosess hvor man tilstreber å tilpasse seg ny veileder for budsjettering av investeringsregnskapet. Prosessen innebærer at man i løpet av året får tre ledd i årshjulet for lånefinansiering av kommunens investeringer.

- Budsjettering av neste års investeringsbudsjett (september-oktober)
- Nedjustering av lånefinansieringen av årets investeringsbudsjett mot prognose på årets faktiske gjennomførte investeringer (november-desember)
- Rebudsjettering av pågående prosjekter som ikke ble ferdigstilt året før (februar-mars)

Budsjettet som her legges frem vil derfor 1. tertial bli justert opp med de resterende investeringene fra 2013 såfremt de fremdeles er aktuelle.

10) Rådmannens konklusjon

Gitt de forutsetninger budsjettet bygger på – fremmer rådmannen et budsjett for 2014 med et mindreforbruk på 4.667.000.